

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugo-
slaviji 80 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cencoglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrednosti po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon šte. 50, upravnništva šte. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inrate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Centrum v Erfurtu.

Letošnji splošni kongres stranke katoliškega ljudstva v Nemčiji, ki se je vršil pretekli dnevi v Erfurtu, imenujejo »Vir nove moči«. Resnično, še noben zbor ni prinesel tako vsesplošnega zadoščenja kot zadnji v Erfurtu. Vse katoliško časopisje v Nemčiji vedno zopet povdarja to splošno veselo presenečenje, da se je kongres, ki so se ga strankini voditelji nekako bali in zvesti pristaši bili v skrbah za dober njegov izid, tako izvrstno obnesel, da je prekosil svoje prednike.

Bojazen ni bila neutemeljena. Spor med desnico in levico je javnost spretno napihovala, da je dejansko izgledalo, kot bi se šlo za dvoje v temelju različnih naziranj v vprašanju oblike državne vladavine — monarhije ali republike — ter za različno pojmovanje socialnih nalog in zahtev sedanje dobe in socialno političnega programa.

Poleg tega so konkretna dnevna politična vprašanja silila v ospredje, in vsa javnost je pričakovala, da bo Centrum zavzel tudi konkretno stališče k vprašanju, o katerih je težko z uspehom razpravljati, še težje pa jih formulirati, ker je mogoče samo delati na njih. Tako na primer vprašanje vladne koalicije, oziroma razširjenje le-te ali na levo, na socialnodemokratsko stranko, ali na desno, na nemške nacionalce. Dalje se je v strankinih vrstah silno mnogo razpravljalo o koristnosti in nekoristnosti sedanje zunanje politike, ki jo je Centrum najintenzivneje podpiral.

Začnimo z najditim. Glede zunanje politike je Centrum ugotovil: Samo ena zunanja politika je mogoča, namreč ta, ki varuje koristi države in se zna uveljaviti v Evropi in v svetu. Ta zunanja politika pa ni strankina zadeva, ampak mora biti stvar vseh. Centrum prenese kritiko in je je vesel. Opozarja pa, da mnogi smatrajo za zrel sad nekaj, kar še davno ni dozorelo. Največja naloga zunanje politike je, da ustvarja in ohranjuje ozračje, v katerem sadovi sploh morejo dozorevati. Centrum dela z odprtimi očmi, z jasnimi političnimi cilji.

Glede razširjenja vladne koalicije je zbor v Erfurtu smatral, da nima prav nikakega poudarka na tem čisto tehničnem vprašanju. Kajti Centrum ima svojo politično misijo in nalogo, ki ne zavisi od nobene politične kombinacije. Kombinacija je lahko le posledica, ne pa izhodišče.

Tu se najjasneje kaže čisto bistvo krščanske ljudske stranke, kakršna je Centrum: sicer po svetovnem naziranju globoko in trdno zakoreninjena, pa vendar brez politične ortodoksosti, vezana, pa vendar čisto prosta, vedno jasno in odločno času primerno usmerjena. Ne prepri o tem, kaj je »desno« in kaj »levo«, ne razpravljanje o formalnih definicijah, vse to ne koristi, ampak škoduje stranki. Ne gre za formule, gre za življenje, za živo gledanje in spoznanje časa takega, kakršen je, in za jasno spoznanje razvoja, ki ga prinaša in skriva čas v sebi. Kadar to jasno spoznamo, imamo nalogo pred seboj.

Tudi o republiki je govoril centrumov zbor. Pa samo o republiki, o monarhiji nič več. Z vsa odločnostjo in kar soglasno je to pot povdaril, da republike ne smatra le za dano dejstvo. Centrum je tem krepkeje podčrtal svojo soodgovornost, kaj je nemška republika, kakšna je in kakšna bo. Centrum hoče, da nemška republika sloni na življenja polni ljudski demokraciji in zahteva, da bo vsak njegov član aktiven sredi boja za duhovno vsebino republike in da ne sme biti nikogar, ki bi bil proti njej.

Bistveni del razprav v Erfurtu so zavzemala razmišljanja o proletariatu. Centrum ni govoril o kakem delavskem vprašanju, ampak o ljudskem vprašanju, o skupni usodi celotnega ljudstva. Nemir v masah bednega delavstva, proces radikaliziranja je velik problem današnje družbe. In tu smatra Centrum, kot krščanska, republikanska državna stranka, da je zanj nova naloga, ki jo mora izvajati in izvršiti z lastnim duhom in z lastnimi sredstvi. Marksistična metoda reševanja proletarskega vprašanja je čisto zase. Centrum jo odklanja. To je negativna stran. Centrum se zaveda, kako zelo so sedanje družabne razmere potrebne reforme. Socialno vprašanje je za centrum socialno etično, socialno psihološko, socialno politično in državno politično vprašanje.

Seveda je Centrum tudi krepko manifestiral svojo versko, katoliško osnovo. Dvojni značaj centruma, ki ga mora imeti vsaka krščanska ljudska stranka, se je v razpravah jasno odražal: centrum je krščansko-konser-

vativna in ljudsko - demokratično - napredna stranka. Wirth, Marks, Stegerwald in Joos so govorili o kulturnih in socialnih nalogah stranke odkrito, iz srca pred vso javnostjo. Može, ki jih je svet smatral za medsebojne prepirljive, so soglasno ugotavljali konec svojih referatov: V najgloblji točki nas nič ne loči, ampak vse združuje. Krščansko-konservativni in ljudsko-demokratično napredni značaj stranke moramo zvesto čuvati in trdno zaupati v

Tožitelji dr. Korošca v anketnem odboru osramočeni.

IZPOVED RADIKALA DR. SVETISLAVA GRGINA PRED ANKETNIM ODBOROM. — NAKUP AMERIŠKEGA BLAGA JE PRIPOROČIL STOJAN PROTIČ. — DELEGACIJA BELGRAJSKE TRGOVSKE ZBORNICE JE BLAGO PREGLEDALA IN NAKUP PRIPOROČILA. — LUKSUZNO IN SLABO BLAGO JE PREVZEMNA KOMISIJA PO POGODBI LAHKO ODKLONILA.

Belgrad, 9. nov. (Izv.) V anketnem odboru se je danes prečitala interpelacija proti bivšemu ministru dr. Jankoviču, ki so jo vložili poslanec Sečurov in tovariši radi odkupa orientalskih železnic.

Nato je bil zaslišan dr. Svetislav Grgin, brat znanega uglednega radikalnega poslanca, ki je l. 1919. posredoval za odkup ameriškega blaga in mu je znano, kako je prišlo do pogodbe med ministrom za prehrano in obnovo države in ameriškim društvom.

Dr. Grgin je izjavil, da smatra za častno nalogo, da more dati objektivno pojasnilo proti neosnovanim govoricam, ki so iz različnih vzrokov nastale proti nakupu ameriškega blaga. L. 1917. in 1918. je bil v New Yorku in je delal med tamošnjimi rojaki na to, da bi dobili iz Amerike tisto blago, ki ga je država vsled vojnega opustošenja nujno potrebovala, kakor prehrano, obleko, obušalstvo, bivišni finančni minister Kosta Stojanović in drugi člani naše trgovske komisije. Vsi so soglašali, da bi bilo naši državi treba nakupiti ameriškega blaga.

Nekaj malega se je blaga prodalo v Južni Srbiji, za drugo so se poslali vzorci v Belgrad. Drašković in Stojanović sta mi v Parizu dala pismo za g. Stojana Protiča, predsednika min. sveta, v katerem sta priporočala nakup ameriškega blaga kot koristen akt za državo. Blago je bilo dobro in solidno, kar je ugotovila strokovna komisija. G. Protič je v njegovi navzočnosti poslal po ministra za prehrano g. dr. Korošca in ga prosil, da na vsak način sklene pogodbo, če je blago dobro.

G. dr. Korošec je poklical k sebi g. Janka Jovana in g. Jovana Gjonoviča, s katerima se je posvetoval. Nato je poslal delegacijo belgrajske trgovske zbornice, dia pregleda vzorce, če je blago dobro in če odgovarja potrebam prebivalstva. Delegacija je vzorce pregledala in nakup soglasno priporočila.

Nato se je sklenila kratka pogodba. V

politično poslanstvo stranke. Politika predstavlja vero. Ker verjemo in zaupamo v Boga; imamo zaupanje tudi v človeka. In ker vemo, da nič ne nastane samo po sebi, ampak, da je zgodovina treba delati, zato stoji vsak član centruma v pozitivnem političnem delu.

Vse to je Erfurt razjasnil. Pojasnilo in nova spoznanja so rodila novo živo potrebo po nepremagljivi politični skupnosti. Prerojen in utrjen je izšel Centrum iz Erfurta.

imenu ministra za prehrano je podpisal pogodbo g. Janko Jovan pod pogojem, da bo blago odgovarjalo vzorcem. V Solun se je poslala komisija strokovnjakov, ki je imela spisek blaga, ki se je smatralo kot primerno. Po pregledu se je blago prevzelo. Vse je bilo v redu.

Kar se je pozneje godilo, to bi moglo biti predmet tožbe, ki se ne tiče tistih, ki so pogodbo sklenili. Blago se je v Solunu v skladiščih vsled deževja kvarilo. Ministrstvo bi moralo plačati 1 milijon 300 tisoč dolarjev v francoskih frankih. Če bi se bil ob pravem času vrnil g. Stojanović, bi se bilo to tudi zgodilo. Blago je bilo takrat poceni in je stal 1 dolar 7 Din. Država pa blaga ni pravočasno plačala, tudi takrat ne, ko je bil dolar še po 7, 8, 10 Din, tako da je dolar poskočil na 60 Din.

Ameriška družba je še enkrat storila ponudbo za ugodno plačilo, ko se je izrekla pripravljeno za kupnino po 13.20 Din za dolar, čeprav je znašal takrat borzni kurz 17 Din, samo da bi bila prišla do svojega denarja. Če se prav spominjam, se je ta ponudba stala septembra 1919. Če je kdo kaj zagrešil, tedaj je tisti finančni minister, ki je odlagal izplačilo. Poudarja, da ni bil absolutno nič udeležen pri denarni akciji, zato more objektivno presojsati.

Posl. Smodej vpraša dr. Grgina, ali je bilo v pogodbi določeno, da se sme blago, ki ne bo ugalajo, odkloniti, in ali je bilo vmes kaj luksuznega blaga. Dr. Grgin je odgovoril, da je bilo luksuznega blaga prav malo, niti 1 odstotek ne. Nahajala se je kaka desetinka odstotka, to pa je bilo mogoče po pogodbi odkloniti, in je to tudi storil. Blago je bilo dobro. Če je bilo vmes kaj slabega, je mogel odkloniti.

Posl. Ranko Trifunović vpraša, kdo je plačal blago. Grgin: »Iz Blairvega posojila! Pa menda še danes ni vse poravnano.« Ranko Trifunović: »So bile vmes tudi kopalne hlače?« Posl. Smodej: »To je slab dovtip!« Nato je predsednik prosil Grgina, da svoje izjave spiše in jih pošlje odboru.

Dr. Ninčič molči k fašistovskim grozodestvom v Gorici.

VPRASANJE JUGOSLOVANSKEGA KLUBA — VIHAR V SKUPŠČINI — ŽEBOT BIČA ŽELEZNIČARJEM ŠKODLJIVO POLITIKONESTALNOSTI, VEDNEGA ZNIZEVANJA PLAČ IN VEČNIH REDUKCIJ.

Belgrad, 9. novembra (Izv.) Interpelacija, ki jo je Jugosl. klub poslal zunanjemu ministru radi zločinov fašistov v Gorici, je v tokajšnji javnosti vzbudila veliko zanimanje in obenem obsodbo divjanja fašistov nad Slovenci v Italiji. Zato se je splošno pričakovalo, da bo minister sprejel nujnost te interpelacije. Skrajni čas je namreč, da že enkrat pojasni svoje stališče napram narodnim manjšinam in stori korake za njih zaščito. Toda kar je vsa poštena javnost pričakovala, to se ni zgodilo.

Interpelacija Jugoslovanskega kluba.

Pred dnevnim redom se je namreč prečitala interpelacija Jugoslovanskega kluba radi divjanja fašistov proti goriskim Slovencem. V tej interpelaciji, katero so podpisali vsi poslanci Jugoslovanskega kluba, se podrobno opisujejo vsi dogodki, ki so se v četrtek dogodili v Gorici. Nato zahtevajo od zunanjega ministra, da odgovori na sledeča vprašanja: 1. Ali mu je vse to znano? 2. Kaj namerava storiti v zaščito slovenskih narodnih manjšin v Italiji?

Zunanji minister odklonil nujnost.

Po prečitaniu interpelacije je v imenu vlade izjavil zunanji minister, da nujnosti ne sprejema. Ta izjava je napravila porazen vtis ne samo na opozicijo, iznenadnje je in začudenje je bilo opaziti tudi v vladni večini. Padli so razni ostri medklici, med drugim: »Oho, ali intervenira g. Bodrero? Zakaj ne sprejmete? Zakaj ne zaščitite naših manjšin?«

Čudna vloga radičevcev.

Nastal je velik hrup, padale so ostre besede na račun fašistov. Bila je splošna zahteva, da se vlada izrazi o zaščiti hrvatskih in slovenskih manjšin. Zanimivo je bilo opazovati kisle obraze radičevcev, ki so bili začudeni nad postopanjem vlade, katero podpirajo in niso vedeli, kaj storiti. Za nje je skrajni čas, da podvzamejo korake v zaščito Istre.

ZAKONSKI PREDLOG O NESTALNOSTI ŽELEZNIČARJEV.

Nato se je prešlo na dnevni red, in sicer na razpravo o čl. 205. zakona o prometnem

Vabilo na zbor zaupnikov SLS

ki bo v nedeljo 14. novembra 1926 ob 1/11 v veliki dvorani »Narodnega doma« v Celju.

Dnevni red:

1. Poročilo načelnika stranke dr. Antona Korošca.
 2. Volitev načelnika stranke.
 3. Volitev prvega podnačelnika stranke.
 4. Slučajnosti.
- Dr. A. Korošec, t. č. načelnik.

Če bi kdo izmed zaupnikov pomotoma ne prejel po pošti osebnega vabila, ki velja obenem kot izkaznica, naj se zgleda ustno ali pisмено pri naših tajništvi v Ljubljani ali v Mariboru, na dan zborovanja pa pri rediteljih.

Udeležence iz bivše Kranjske opozarjamo, da vozi iz Ljubljane prvi vlak zjutraj ob 5.26 in pride v Celje ob 7.37, drugi pa ob 7.43 in privozi v Celje ob 9.53. Kdor pride s prvim vlakom, more biti v Celju pri sv. maši ob 8 v župnijski cerkvi, kdor pride z drugim, pri ob 10 v Marijini cerkvi.

osebju, s katerim se nestalnost železničarjev podaljšuje za nadaljnja tri leta.

Opozicija kritizira vladno postopanje.

Prvi je govoril demokratski poslanec Agatonović, ki je kritiziral delovanje železniškega ministrstva in izjavil, da je prometno osebje že s 1. novembrom t. l. dobilo stalnost. Zato je postopanje vlade nezakonito, kajti vlada mora po 1. novembru svoj predlog preklicati. V imenu demokratskega kluba je izjavil, da bo glasoval proti.

GOVOR POSLANCA ŽEBOTA.

Nato je govoril nad 1 uro poslanec Jugoslovanskega kluba Franjo Žebot. V govoru je podal kritiko slabega ravnanja železniškega ministrstva z železničarskim osebjem, ki je kljub temu vztrajala na višini. V govoru je izjavil sledeče:

Predlog, ki ga je stavil prometni minister narodni skupščini silno vznemirja železničarje po celi državi. Železničarske organizacije so na svojih sestankih izjavile, da je predlog ne samo škodljiv za promet sam, ampak da ima tudi dalekosežne posledice za celo železniško politiko v naši državi. V odboru je govornik vprašal ministra, ali je vprašanje nestalnosti res tako krvavo potrebno in ali je koristno za državo in promet. Na to vprašanje mi minister ni dal nobenega odgovora. Za podaljšanje nestalnosti ni nobene potrebe. Vlada je imela tri leta časa, da bi uredila razmere med seboj in med železniškim osebjem.

Premeščanje železničarjev je škodljivo.

Minister je izjavil, da je predložil zakonski načrt zato, da ima v rokah železniško osebje, da ga lahko premešča, kakor se mu zdi od severa na jug, od vzhoda na zahod itd. V nobeni stroki ni premeščanje tako škodljivo, kakor je ravno v železniški stroki. Poleg tega se izvršuje premeščanje na podlagi denunciacij in strankarske pripadnosti.

Predloženi zakonski načrt je protustaven.

V formalnem oziru pravijo juristi, da je predloženi zakonski načrt kršitev ustave. Zakon o stalnosti železničarjev je stopil v veljavo 1. novembra t. l. Zato je nezakonito in nepostavno, da se nestalnost naknadno podaljšuje.

Dvojno gospodinjstvo železničarjev.

Govornik ponovni govori o premeščanju in o slabih posledicah za državo. Že sedaj imamo veliko železničarjev, ki stalno živijo v dvojnem gospodinjstvu, v Zagrebu, Ljubljani, Veliki Kindi in drugod. Imeli so dvojne doklade. Sedaj jim je uprava te ukinila. Če se bo tako nadaljevalo, bo morala večina železničarjev živeti v dvojnem gospodinjstvu. Stanovanjska beda je vedno strašnejša. Selitveni stroški bodo narastli, kar nikakor ni v skladu z vladno politiko varčevanja.

Kljub maloštevilnemu osebju hoče minister reducirati.

Pod sedanjo upravo se železničarjem jemlje pravica za pravico. Vzeli so se jim zaupniki, znižali službeni prejemki in odtrgalo 20% eksekutivne doklade. Za stanovanjsko vprašanje se železniška uprava zelo malo briga. Minister je izjavil, da bo železničarje še reducirali. Vi-

dimo pa, da pride pri nas na 1 km proge mnogo manj železničarjev, kakor v Češkoslovaški, Avstriji in Madjarski. Tam pride na 1 km proge 10 do 13 oseb osebja, pri nas samo 7 in pol. Če se bo tako nadaljevalo, potem se seveda promet ne bo izboljšal.

Poslanec v podrobnostih kritizira postopanje železniške uprave in končuje svoj govor tako-le:

»Iz tega, kar sem navedel, je jasno, da nimata minister in železniška uprava niti povoda niti potrebe, da bi predložila podaljšanje nestalnosti železničarjev.

Bližamo se katastrofi.

Iz vsega načina, kako naša uprava dela in postopa z železniškim osebjem, vidimo, da jadramo katastrofi nasproti. Ako gospodje, ki so na čelu železniške uprave, tega danes ne bodo uvideli, mislimo, da jih bomo čez eno ali dve leti poklicali na odgovor in jih spomnili, da smo jih pravočasno opozarjali. Ne gre za to,

da bi v tako važnem vprašanju, kakor je promet, gonili politiko, ampak svarimo vlado pred nepopravljivimi koraki.

Jugoslovanski klub bo glasoval proti.

V imenu Jugoslovanskega kluba izjavljam, da bomo glasovali proti predlogu, za katerega ni nobenih stvarnih razlogov. — Burno prirejevanje.]

Poslanec HFSS Bazala, je posebno apeliral na radičevce, da vsaj oni ne podpirajo takšne politike, ki je posebno škodljiva prečanskim železničarjem. Apelliral je, da naj glasujejo proti predlogu, ki je protiušten.

Razprava o načrtu se bo nadaljevala jutri.

Nato je bila seja zaključena in sklicana prihodnja za jutri. Na seji se bo razprava o tem predlogu nadaljevala. Poleg tega se stavlja na dnevni red poročilo odbora za prošnje in pritožbe.

Pašić išče priložnosti, da pride na dvor.

VEČNA KRIZA. — PAŠIĆ SE HOČE PRIJAVITI ZA AVDIJENCO. — NOVE KOMBINACIJE.

Belgrad, 9. nov. (Izv.) Kljub temu, da ni nobenega zunanje povoda za vladno krizo, se vedno močneje pojavljajo vesti o skorajšnji krizi. Edini zunanji povod bi bil ta, da je vlada v resnici nesposobna za vsako delo v skupščini. Danes je zopet stavila vlada na dnevni red poročilo odbora za prošnje in pritožbe, kajti drugega nima.

V zvezi s temi vestmi o skorajšnji spremembi, se istotako pojavljajo vesti o možnosti Pašićeve vrnitve v vlado. Danes so se pojavile vesti, da je kralj sprejel Pašića v avdienco, vendar so bile te vesti prezgodnje. Po naših informacijah se g. Pašić dosedaj v avdienco še ni prijavil, dasiravno mu prijatelji svetujejo, naj bi to čimprej storil. Misli se, da bo to napravil prihodnje dni.

Za danes sklicana seja glavnega odbora NRS se ni vršila, ker ni prišlo do sporazuma, kdo naj bi se izvolil za člana glavnega odbora na izpraznjena mesta.

Pri Pašiću so se tekom dneva vršili sestanki. Predsednik vlade Uzunović ga je dvakrat obiskal. Najpogostejši Pašićev obiskovalec je Aca Stanojević, ki se mu v Belgradu.

Predsednik vlade Uzunović je bil dvakrat na dvoru. Obakrat je bil dejal, da je bil samo pri ministru dvora, ne pa pri kralju.

Pribeževanje »Reč« piše v zvezi z bližnjimi spremembami sledeče: »Kot popolna rešitev krize kabineta g. Uzunovića se v tukajšnjih krogih naglašuje možnost, da bi g. Uzunović podal ostavko z motivacijo, da nima več podpore v radikalnem klubu in da naj novo vlado sestavi g. Nikola Pašić z Jugosl. klubom, dr. Nikičem, radikali, Jovanovićevim klubom in Nemci. S precejšnjo gotovostjo se je trdilo, da je vprašanje imenovanja te vlade stvar par dni, ki bi se mogla odgoditi najdalje do takrat, ko bo anketni odbor končal svoje delo in podal poročilo.«

— 0 —

Za železničarje.

Belgrad, 9. nov. (Izv.) Kakor smo zvedeli, na amerodajnem mestu, je generalna direkcija drž. železnice z odlokom štev. 13.378-26 od 23. septembra 1924 odločila, da se morajo železniškemu osebju vse tako zvane priložnosti, t. j. nagrade za čezurno delo, premije za prihranjeni premog in olje oziroma material izplačevati po starem pravilniku vse dotlej, dokler ne bo stopil v veljavo novi pravilnik. Poslanec Žebot je interveniral v železniškem ministrstvu za takojšnjo izvedbo tega odloka v ljubljanski direkciji.

VICINALNE ŽELEZNICE.

Belgrad, 9. novembra. (Izv.) Danes popoldne se je vršila v železniškem ravnateljstvu prva seja za ureditev vprašanja vicinalnih železnic. Okrog 400 družb, ki predstavljajo čez 3000 km vicinalnih železnic, je bilo zastopanih na tej konferenci, kateri so prisostvovali zainteresirani kapitalisti. Med njimi so bili tudi Madjari, Svicarji in Svedi. Po sklepu ministrskega sveta je treba pričeti z reševanjem te zadeve. Našo državo zastopajo pomočnik železniškega ministrstva Bora Popović, načelnik trgovinskega ministrstva Milan Todorović in ravnatelj državnega računovodstva Gjuričić.

NOVO SKUPŠČINSKO PREDSEDSTVO PRI KRALJU.

Belgrad, 9. novembra. (Izv.) Popoldne je kralj sprejel v avdienci novo izvoljeno skupščinsko predsedstvo. Pri tej prilici se je kralj razgovarjal s predsednikom in ostalimi člani predsedstva. Nadalje so se razgovarjali o razpoloženju ljudstva v njihovih okrajih. Nato je vprašal kralj predsednika, ali je narodna skupščina sposobna za delo, ali bo delala ali ne. Predsednik je odgovoril, da je to odvisno od vlade.

Beleške

△ Potrebe modernega človeka. Časopisje mora odgovarjati potrebam modernega človeka. »Klerikalno« seveda ne stori tega in ne more. Popolnoma in vsestransko ustreza le »Jutro« potrebam modernega človeka. Katere so torej potrebe modernega človeka? Iz »Jutro« pisave jih moremo spoznati in bi bile te: razširjanje pornografije, ki jo je v tako obilni meri uvedlo med naš narod in jo hvali kot umetniško krasno svetovno delo; razbrdanost in prostitucija, ki jo javno podpirajo »Jutrovi« »Dopisi« in razne nečedne zgodbe; sovražstvo do katoliške cerkve, smešenje verskih resnic in obredov in površna plitvost v poznavanju in uvaževanju ogromnega naravnega in nadnaravnega dela cerkve za človeštvo; besedolomstvo in zatem predstavljanje tega kot neoporečno ravnanje; denunciacija najgršnje vrste z lažjo in obrekovanjem; nasilje nad nedolžnimi in zagovor istega povsod, kjer je to v korist stranke, čeprav uniči človeka in družino; falzificiranje dokumentov in potem podlitkanje tega drugim, pri tem je dobrodošlo posebno, če se more kako papeževati ali kardinalovo pismo falzificirati stranki v korist; brezobzirna maščevalnost napram ose-

bam, ki se upajo imeti nekoliko drugačno mnenje o raznih stvareh, pa čeprav niso »klerikalci«; boj do uničenja proti raznim gospodarskim zavodom in bankam, ki jim niso dovolj, sredstev ni treba izbirati, tudi ne se zmešati za to, če propadejo milijoni narodnega premoženja; spretnost biti pobožen in frivolni kakor kaže, cinčen in globoko moralno užaljen, spretnost prikazati grdobijo kot umetnino in zamegliti resnične umotvore, spretnost za zaveso državljanosti delati, kar se ti poljubi in zmerjati vse druge kot sovražnike domovine. Predvsem sta dve poglavitni potrebi: cinizem, brezstidnost, po kateri ne bo nikogar sram, če bo napravil še tako veliko lumparijo: še hvalil se bo z njo; druga nujna potreba pa je, da zna zaviti vse svoje zakulisne osebe in strankarske nasilne cilje in dela vedno v »narodno in državno potrebo«, s kulturo, znanostjo, svobodo in drugimi spoštovanimi besedami pobijati vse druge ljudi, ki nimajo in nečijo imeti te spretnosti, in jih zmerjati kot nazadnjake, sovražnike države in naroda. To so po »Jutrovi« pisavi »potrebe modernega človeka«. Res, umazana je konkurenca s tako umazanarijo!

△ Davek na ročno delo, »Jutro« in služkinje. V nedeljo je priredila »Poselska zveza« v Ljubljani v »Mestnem domu« shod za svoje članice. Referent je poročal odlično strokovno zadevo. O davku na ročno delo je povedal, da se bo dal izpremeniti šele s prihodnjim proračunom, če bodo vladinovi imeli kaj socialnega smisla. Za sedaj pa je potrebno, da se služkinje javljajo pravočasno s plačilnimi nalogi za davek na zaslužek v svoji pisarni, ki bo delala zanje prizive na davčno oblast. — »Jutro« se je seveda šlo debelo zlagati, da je bilo dekletom rečeno, da bodo davka proste, ako bodo plačevale članarino. — Je zanimivo to: Mesto, da bi »Jutro« pomagalo omiljevati ta nesocialni davek, meče »Poselski zvezi«, ki je strokovna organizacija, polna pod noge. Ob volitvah v delavsko zbornico pa so demokratski magnati kaj lepo moledovali glasovnice od služkinj. Zares! Ti se spozna po perju, jutrovec pa po laži in protisocialnosti.

MIROVNA MISEL V AVSTRIJI.

Ko so letos pri Sandwitu v Celovcu slavili plebiscitno obletnico, je rekel dr. Altrichter v svojem govoru med drugim: »Iz kljubovalnosti proti omejitvam, ki nam jih je vsilil sovražnik, moramo ohraniti naše ljudstvo bojevitost in pripravljeno za obrambo; v tem duhu moramo vzgajati naše potomce, ker samo z mečem v vajeni roki je mogoča uspešna obramba domovine.« Temu namenu služijo Heimatschutz, Freischar, Wandervogel, Hakenkreuz, Jugendbund, Ordnerwehr, Schutzbund, Turnverein in kakor se še imenujejo. To se pravi, da je vsa nacionalistična Avstrija oborožena do zob — vsaj po duhu.

UPOR V MANAGUI.

Managua, 9. nov. (Izv.) Matagalpa, eno največjih mest Nicarague, je zasedla četa 500 liberalnih revolucionarnih vstašev. Vladne čete so na pohodu proti vstašem, da zaščitijo ameriške sadilce kave.

Fašisti izganjajo italijanske državljane.

NEZADOVOLJNA FRANCIJA. — ITALIJA OGROŽA MIR V EVROPI. — S FAŠISTI SE NE MORE DRUŽITI NOBEN POSTENJAK. — ZAKON O SMRTNI KAZNI.

Berlin, 9. novembra (Izv.) »Vorwaerts« poroča iz švicarske meje, da so bili včeraj tamkaj nabiti oglasi, v katerih se pozivajo vsi, ki so na oglasu imenovani, da zapuste tekem 24 ur Padovo. Po možnosti naj zapuste Italijo sploh ter da se odločijo vsem svojim službam. Za tistega, ki bi se drznil ostati v mestu preko imenovanega roka, ne prevzemajo fašisti nobene odgovornosti. Imenovanih je 38 oseb, ki morajo iz Padove. Mnogoštevilne rodbe so že odpotovale v inozemstvo.

Pariz, 9. novembra (Izv.) Tukajšnji listi poročajo, da ob priliki razgovora med Briandom ter italijanskim poslanikom v Parizu Romano Avezano, ni Briand izjavil, da je zadovoljen z izjavo italijanskega poslanika, ampak da je najodločneje zahteval, da se krivci dogodkov v Ventimigli ter Tripolisu najostreje kaznujejo.

Pariz, 9. novembra (Izv.) Ob priliki zadnjih italijanskih napadov zahteva tukajšnje časopisje intervencije Lige narodov. Tako piše »Quotidien«, da se mora spor z Italijo in Garibaldijev slučaj izročiti Ligi narodov, in to tembolj, ker Italija vedno bolj ogroža mir v Evropi.

Pariz, 9. novembra (Izv.) »Petit Parisien« poroča, da so večji del zaprtih Kataloncev pustili na svobodo. Ugotovilo se je tekom zasliševanja, da je stopil Garibaldi v republikansko stranko v času, ko je bil špijon v službi fašistovske policije. Vse francosko časopisje napada Italijo. »Ere Nouvelle« pravi, da se z Matteottijevimi morilci in z ljudmi, ki so s palicami osvojili Rim, ne more družiti noben postenjak.

Rim, 9. novembra (Izv.) Glasom poročil, ki jih prinaša »Tevere« bodo odslej prefektura mesto po poklicnem uradništvu zasedene po fašistih.

Rim, 9. novembra (Izv.) Fašistovski posl. Farinacci in tovariši so predložili zbornici predlog, po katerem izgubijo mandat vsi oni

opozicijski poslanci, ki so zapustili zbornico (Aventinici) in ki se niso udeležili že 120 sej. Ravnotako bodo morali odstopiti vsi oni občinski svetniki, ki pripadajo opozicijskim strankam.

Pariz, 9. novembra (Izv.) V zvezi z razgovori zunanega ministra Brianda z italijanskim poslanikom Avezano poroča Parisien, da je napovedal italijanski poslanik italijansko noto, v kateri namerava Mussolini sporočiti francoski vladi, da bo kaznoval vse krivce, ki so povzročili demonstracije proti francoskim konzulatom in ki so povzročili dogodke v Ventimigliji. Kakor piše »Volonte« je Avezano sporočil francoski vladi stališče italijanske vlade v zadevi Garibaldijeve afeje. Kakor se poroča, je tudi francoski poslanik v Rimu bil pri Mussoliniju in mu izročil noto francoske vlade, v kateri se opisujejo dogodki v Ventimigliji.

Rim, 9. novembra (Izv.) Jutranji listi pišejo, da ne bo na današnji seji zbornice nikakih otvoritvenih govorov; v načrtu je slovesna manifestacija ministrskemu predsedniku. Na današnji seji bo justični minister Rocco predložil zbornici zakonski načrt o uvedbi smrtne kazni. Nato bo izbran poseben odsek, ki bo hitro proučil ta zakonski predlog tako, da bo še danes v zbornici sprejet.

Rim, 9. novembra (Izv.) Giornale d'Italia javlja, da je tamošnja prefektura odstavila 13 provincialnih svetnikov. Trije od teh so komunisti, ostali pa socialisti.

Rim, 9. novembra (Izv.) »Agenzia Stefani« zavrača vse vesti inozemskih listov, da je revizija potnih listov v smislu najnovejših odredb sklenjena stvar, in jih označuje kot zmoto in kot tendenciozen manevar, ki naj odvrta tujece od potovanja v Italijo. Poudarja, da se najnovejše odredbe glede potnih listov nanašajo le na italijanske državljane in da se bodo lahko inozemski gostje slejkoprej v miru in nemoteno mudili v Italiji.

Seja italijanske zbornice.

Rim, 9. nov. (Izv.) Za današnjo sejo zbornice je vladalo v političnih krogih največje zanimanje. Že v zgodnjih popoldanskih urah so napolnili fašistovski poslanci kuloarje parlamenta na Montecitoriju. Vsi fašistovski poslanci so imeli ob tej prilici črne srajce. Le malo je bilo število nefašistovskih poslancev, ki so se prikazali na Montecitoriju, in še te so fašistovski poslanci s silo odstranili. Posebno veliko pozornost je vzbudilo dejstvo, da se ni udeležil današnje seje bivši min. predsednik Giolitti, ki je sicer prisostvoval vsaki količiki važni seji parlamenta. Generalni tajnik fašistovske stranke Turatti in drugi fašistovski poslanci — med temi tudi Farinacci — so predložili predlog, po katerem izgubijo vsi aventinski poslanci in komunisti svoje mandate.

Še pred pričetkom seje so bile vse lože napolnjene. Vsi dohodki z zbornice so bili strogo zastraženi. Ob 16. uri je stopil v zbornico Mussolini, ki so mu priredili fašistovski poslanci viharne ovacije. Na njegovo mizo so položili velik šopek rdečih rož in lovorjev venec.

Slovaška ljudska stranka vstopi v vlado.

Bratislava, 9. nov. (Izv.) Slovaški narodni poslanci in senatorji so sklenili, da stopijo v vlado in je izvršni odbor stranke ta njihov sklep tudi odobril. Kot ministrska kandidata se imenujeta dr. Pitaj in dr. Darzik.

Praga, 9. nov. (Izv.) Vodja slovaške ljudske stranke Hlinka je prispel danes semkaj. Sestal se je s predsednikom vlade, in mu je naznanil pripravljenost slovaške ljudske stranke, da stopi v vlado.

Zasliševanje unornikov.

Pariz, 9. nov. (Izv.) Zasliševanje aretiranih španskih separatistov v Perpignanu je privedlo do senzacionalnih zaključkov. Pri polkovniku Macii so se našli dokumenti, ki dajo sklepati, da je vrževal Macia pismene stike s sovjeti. Macia je pri zasliševanju priznal, da mu je sovjetski agent v Barceloni obljubil podporo ruske sovjetske vlade. Macia se je res v začetku leta podal v Moskvo. Sedaj pa trdi, da mu niso nudili sovjeti nobene finančne pomoči, ampak samo propagandno podporo proti španskemu režimu. Francoski komisarji so mnenja, da so Macio podpirali tudi prejšnji španski ministri, ki jih je bil Primo de Rivera pri svojem državnem udaru vržal in odstranil.

Nove volitve na Madjarskem.

Budimpešta, 9. novembra. (Izv.) Ker se pričakuje, da bo razprava o zakonskem načrtu za ustanovitev zgornje zbornice v enem ali dveh dnevih končana, se v merodajnih krogih govori o razpustu parlamenta. Nove volitve naj bi se vršile 10. do 18. decembra. Socialnodemokratska ter krščanskosocialna gospodarska stranka sta že sklicali konferenco, kjer se bo sklepalo o pripravah za predstoječe volitve.

nec. Nato je imel predsednik zbornice Casertano kratek otvoritveni govor, nakar je prešla zbornica k debati o nujnem predlogu Turattija in tovarišev, ki predvideva izgubo mandata za vse aventinske poslance in komuniste. Predlog je bil sprejet z glasovi fašistov proti glasovom liberalcev. Od danes naprej ne smejo več aventinski opozicionalci in komunisti prisostvovati sejam parlamenta.

Nato se je vršila razprava o zakonskem načrtu za zaščito države in uvedbo smrtne kazni. Po kratkem utemeljevanju justičnega ministra Rocco je bil zakonski načrt sprejet z glasovi fašistov (341) proti 12 glasovom liberalcev Salandrove in Giolittijeve frakcije.

Ob priliki današnje parlamentarne seje je prišlo tudi do nekaterih incidentov. Tako so fašisti pregnali socialističnega poslanca Lazzarija, ko je hotel prestopiti prag zbornice. Ravnotako so napadli fašisti liberalnega poslanca Scottija, ki je pri poimenskem glasovanju glasoval proti fašistovskim predlogom.

Parlament je bil odgođen na nedoločen čas.

Budimpešta, 9. novembra. (Izv.) Na današnji seji parlamenta sta k zakonskemu predlogu govorila poslanca Illes in Sandor (zveza levičarjev). Prvi je predlagal, naj sedita v zgornji zbornici dva rabina; drugi pa je stavil dopolnilni predlog, da se oba rabina izvolita v zgornjo zbornico dosmrtno.

Budimpešta, 9. novembra. (Izv.) Policija je zaplenila 20.000 letakov, ki pozivajo k razdelitvi cerkvenih in plemiških posestev in k likvidaciji sedanjega državnega reda. 6 oseb je bilo v zvezi s to agitacijo aretiranih.

Nova prekmorska parobrodna družba.

V Belgradu se dela na tem, da bi se ustanovila prekmorska parobrodna družba. Pogodba bi se imela skleniti med našo državo in med Cunard Line, oziroma s holandskim Lloydom. Ti dve družbi bi naj tvorili »Nacionalno družbo«, ki bi imela izključno dovoljenje za prevažanje naših izseljencev v Južno Ameriko. Naša vlada bi se zavezala, da ne bi dala prevoznika dovoljenja nobeni drugi družbi. Naša vlada bi to družbo podpirala na ta način, da bi se smeli izseljenci prevažati edino po tej progi. Najvažnejše, na kar bi se imela naša država obvezati, je to, da bi krila vse izgube, ki bi jih imela družba. Centralna uprava bi bila izven naše države. Račune bi uprava pravnala po svojem generalnem zastopniku. Od šestih častnikov bi bila dva Jugoslovani. Od moštva dve tretjini.

Med našimi broderskimi podjetji je vsled te vesti nastalo veliko razburjenje. Zadnje čase so si nabavili razni podjetniki več novih ladij in bi lahko vzdrževali naš prekmorski promet. S sklepom te pogodbe bi se našemu brodarstvu zadal smrten udarec. Najnevarnejše je, da bi nova tuja družba znižala cene, četudi bi delala z zgubo, katero bi ji povrnila naša država, na škodo naše domače mornarice.

Kaj se godi doma

Vahilo
na

shod kršč. soc. delavstva

ki ga priredi »Jugoslovanska strok. zveza«
v petek, dne 12. nov. 1926

ob 6 zv. v veliki dvorani »Rokodelskega doma«
s sledečim dnevnim redom:

1. Splošen gospodarski položaj delavstva,
(Poroča Jože Gostinčar.)
 2. Tretji kongres in delovanje delavskih
zbornic.
(Poroča Franc Žužek.)
- Kršč. soc. delavci in delavke: Vsi in vse na shod!
Jugoslovanska strokovna zveza.

Novovrstna tiskovna tožba.

Včeraj se je vršila pred ljubljanskim dežel-
nim kot pristojnim sodiščem zanimiva tiskovna
tožba, ki jo je naperil dr. Gregor Žerjav zoper
»Slovenca«.

Stvar je sledeča: Javnosti je še v dobrem
spominu znano dr. Žerjavovo pismo zunanjemu
ministru Ninčiču v zadevi konzularnega uradnika
Barleta v Düsseldorfu. V tedanjem polemičnem
boju med »Slovencem« in »Jutrom« je dr. Žerjav
poslal »Slovenca« več popravkov, ki smo jih mi
lojalno objavili. Ko pa se je temeljem tiskovnega
zakona poslužil istih pravic poslanec dr. Kulovec
proti »Jutru«, je ta list objavio istih odklonil. Dr.
Kulovec je seveda vložil nato proti »Jutru« tožbo.
Tozadevna razprava se je vršila potem pred tu-
kajšnjim deželnim sodiščem in je bilo »Jutro« ob-
sojeno na objavo treh Kulovčevih popravkov. Dr.
Vladimir Knaflič, »Jutrova« zastopnik, pa je bil
vsled nekvificiranega obnašanja pred sodiščem
kaznovan z 200 Din globe. O dotični razpravi smo
takrat obširneje poročali. Na koncu poročila pa
smo navedli tudi popravke, za katere je bilo »Ju-
tro« obsojeno, da jih mora objaviti. In sedaj se je
zgodila zanimivost: Dr. Gregor Žerjav je radi teh
objavljenih popravkov, sklicujoč se na določbe
tiskovnega zakona, poslal »Slovenca« nove po-
pravke, torej popravke popravkov. Smatrali smo,
da je tako tolmačenje tiskovnega zakona nepra-
vilno in nedopustno ter smo objavo odklonili. Sle-
dila je proti nam tožba, o kateri se je vršila raz-
prava včeraj.

Po daljši razpravi je deželno sodišče tožbo
zavrnilo ter »Slovenčevega« urednika oprostilo. V
razlogih navaja sodišče med drugim tudi to, da
takih popravkov list ni dolžan prinesti, ker se v
tem slučaju ne popravlja činjenica, da je sodišče
tako ali tako razsodilo, marveč se popravlja vse-
bina razsodbe. To pa so druge činjenice kot pa
ona, ki jih ima v mislih tiskovni zakon.

Proti razsodbi je vložil dr. Žerjavov zastop-
nik dr. Knaflič pritožbo, in se bo s to zanimivo
tožbo pečal še stol sedemrice v Zagrebu. — »Slo-
venca« je zastopal odvetnik dr. Janko Brejc.
Razprava je bila velezanimiva in je vzbudila v
pravnških krogih veliko pozornost.

Dijaški kroj.

Pred kratkim je iz Belgrada prišla vest,
da se na vseh srednjih šolah v Jugoslaviji
uvede obvezno uniformiranje dijaštva. Stvar
naj bi se izvedla v nekem daljšem roku.

Vest so sprejeli starši srednješolskega
dijaštva, posebno revnejši, gotovo z zelo me-
šanimi občutki. Kje naj vzemo denar za no-
ve uniforme? Tako se otroci nekako oble-
čejo kakorkoli že: prenarede se stare oble-
ke očetove, odnosno materine, starejših
bratov ali sester; kupi se otroku danes kos,
jutri kos obleke. Če se uvede uniforma, bo
drugače. Razen tega spominja uniforma na
militarizem in že zato ni simpatična. (Tistih,
ki so proti uniformi iz nečimurnosti ali raz-
redne domišljivosti, niti ne omenjamo.)

Kljub navedenim upravičenim pomisle-
kom se misel uniformiranja srednješolske
mladine ne sme kratkoinmalo odbiti. Na-
sprotno — razmere so danes take, da na-

ravnost kriče po neki odpomoči v oblačenju
šolske mladine. S tem vprašanjem se je dosti
obširno pečal zadnji jugoslovanski ženski
kongres na Bledu — gotovo eden najmero-
dajnejših forumov za to vprašanje.

Tu so srednješolske učiteljice ugotovile,
da je reforma v obleki učenk neobhodno
potrebna iz dveh razlogov: moralnega in so-
cialnega. Mnoge deklice hodijo v šolo oble-
čene tako, kakor se resnost šolskih prostoro-
v ne spodobijo. To se godi žal s čisto dolo-
čenim namenom, ki se na drugi strani točno
uvažuje. Ti nameni z izobrazbo in vzgojo
niso združljivi in zastrupljajo šolsko ozračje.
Te razmere so nezdružljive in jim je treba v
imenu dostojanstva naše šole in v imenu
nравne blaginje naše mladine napraviti konec.

Ker se ni zanesli, da bi bili vsi starši
dovolj razumni, da bi stvar sami pravilno re-
šili, je treba najti pota, da se obvezno
uvede dostojna obleka za vse učenke brez
izjeme. To je pa mogoče na najkrajši in naj-
uspešnejši način ravno z uniformiranjem. Se-
veda ni treba in celo ne sme biti, da bi se
predpisala uniforma, ki bi dejansko sličila
militaristični ali pandurski; ne gre tu ravno
za dijaško uniformo, ampak za dijaški kroj;
niti ni treba, da bi imeli po vseh šolah ena-
ke uniforme oziroma kroje. Določitev kroja
naj bi se prepustila posameznim učiteljskim
zborom, pri katerih morajo vedno sodelovati
tudi ženski profesorji; podrobnosti na ob-
leki pa naj bi smela vsaka posamezna učen-
ka prirediti po svojem individualnem okusu
in željah. Pri določitvi kroja bi se mogla
upoštevati narodna noša — primerno moder-
nizirana seveda. Glavno je, da je obleka
enostavna, higijenična, dostojna, a obenem
tudi lična. Ker bi se tak kroj seveda ne
uklanjal vsem dnevnim modnim norostim, bi
se izplačalo porabiti zanj boljše blago, ki bi
dalj časa trajalo; na ta način bi bili starši
pri celi stvari končno tudi gmočno na dobičku.

Pod temi pogoji bi bila torej »uniforma«
za srednje šole vsekakor za vse pametne
ljudi sprejemljiva. Kako prijetno se dojmijo
n. pr. kroji raznih telovadnih in mladinskih
vzgojnih društev; zakaj naj bi bil obvezen
dijaški kroj za srednje šole manj simpatičen?

Z uvedbo dijaškega kroja pa se ne bi
zadostilo le ožjim moralnim zahtevam in do-
stojanstvu šole, marveč tudi socialnemu ču-
stvom, socialni vzgoji. Če kje, mora v
šoli veljati enakost vseh; odlika naj bo le
večja vrlost, večje znanje. Sedaj se pa šče-
perijo puhloglavke in puhloglavci s svojo
zunahjostjo in vzbujajo v srcu revnejših za-
vesti bede, čut socialne manjvrednosti, zapo-
stavljenosti, ogorčenje, malodušnost, zavist in
hlepence po enakih dobrinah. Socialna ne-
enakost bi se z uvedbo predpisanega kroja
vsaj nekoliko omilila. Solski kroj bi bil nekaj
enako častnega za vse učenke in učenke
brez razlike in brez ozira na socialni polo-
žaj njihovih roditeljev.

To bi bili razlogi v prilog uniformiranja
srednješolske mladine, ki so se čuli na blejs-
kem ženskem kongresu. Zdi se, da dobro
drže.

Dva požara.

V vasi št. Lovrenc na Dravskem polju je
upepelil požar kmetici vdovi Pulko vso domačijo
razen hišnega zidovja in svinjakov, ki stojijo ne-
koliko proč od pogorišča. Velika sreča je bila, da
je vleklet veter proč od hiše in se je kmalu vli-
dež, sicer bi bil postal celi del vasi, ki je blizu
cerkve, žrtev plamenov. Kako je ogenj nastal, ne
zna nihče. Letos je župnija Sv. Lovrenc na Drav-
skem polju že dosti prestala vsled požarov in po-
vodnjaj. — Na Bregu pri Polzeli pa so pogoreli
svinjak g. Franca Štormana. Zanetila je požar
iskra lokomotive. Vsled močnega vetra je bila v
nevarnosti cela vas in se je težko presečilo, ogenj
omejiti. Posebno priznanje gre domačemu gasilne-
mu društvu, ki je bilo takoj na mestu in je ubra-

nilo gospodarsko poslopje, ker sicer bi bila sla
cela vas.

Krvava večerja.

Snoči ob tri četrt na sedem je prišel v Ljud-
sko kuhinjo v Strelški ulici v Ljubljani neki Ja-
kob Zaplotnik iz Štepanje vasi. Ker je bil »suh«
in si ni mogel naročiti jedi, se je kratkoma vse-
del za mizo in pričel z žlico krepko zajemati s
kroznika Jožefa Cente. Centa seveda s tem ni bil
zadovoljen in ni pustil, da bi mu Zaplotnik po-
jedel večerjo. Prišlo je do prerekanja, med kate-
rim je Zaplotnik zagrabil za nož in ga zasadil
Centi za tilnik. Nato ga je, držeč za nož, potegnil
izza klopi, vrgel po tleh in ga še enkrat zabodel
z nožem v prsa nad srcem. Težko ranjenega Cento

so z rešilnim vozom prepeljali v bolnišnico. Za-
plotnika je policija že prišla in ga odvedla v
zapor.

Dvojni uboj.

Iz Sv. Lenarta v Slov. goricah nam poročajo
O uboju Karla Damiša v Zgornji Koreni v Slov.
goricah smo že včeraj poročali. Danes pa moramo
beležiti nov žalosten slučaj. V noči na 8. novem-
bra so ubili dosedaj še neznan storilec na cesti v
Tratah v Slov. goricah Alojza Gruberja, hlapca v
graščini Zgor. Cmurak. Našli so se še ledeni koli,
s katerimi so nesrečnega pobili. Ta žalostni pojav
je pripisovati prevelikemu zauživanju opojnih pi-
jač, katerih se je letos v Slov. goricah dosti pri-
delalo.

Slovinci v Italiji

Fašistovska nasilja v Pazinu.

Pazin, 7. novembra.

Ne vemo, ali je javnost poučena o divjanju
fašistov proti Hrvatom v Pazinu ob priliki aten-
tata na Mussolinija. Iz Istre namreč prav težko
prispje v svet kaka vest, ki ni ljuba fašistovskim
glavarjem, ki fakično gospodarijo v deželi. Saj
imajo v rokah vse in tudi pošto. Tudi pri nas so
se morali fašisti nad kom znesti. Kateri fašistovski
glavar ne bi izbral tako krasne prilike, da po-
kaže svoje res fašistovsko mišljenje? Kaj hočete
lepšega priporočila, ako aspirirate na boljše me-
sto, kakor da »energično«, neusmiljeno udarite po
»znanih slovanskih hujskačih«? Domovino na ustitih
in v srcu pravi namen, udri po Hrvatih, ki se ne
morejo braniti.

V Pazinu samem so fašisti razgrajali le proti
nekaterim trgovcem. Hujša poročila prihajajo z
dežele. V ponedeljek popoldne, ko je prispela vest
o atentatu v Pazinu, so se fašisti dvignili in pre-
merili mesto. Udrli so v trgovino g. Matka Ko-
rena, nadalje v brivnico g. Nikole Detelića in v
mirotilnico g. Rovisa. Razbili so seveda vse, kar
jim je prišlo pod roko. Pametni Italijani so ta van-
dalizem obsojali. Tako je sin pokojnega Viktorja
Mracha, ki je tudi v sorodu s fašistovskim poslan-
cem Mrachom, izrazil začudenje, da so se fašisti
spravili na Hrvate radi atentata na Mussolinija.
Kaj so Hrvati zakrivali pri atentatu? Fašisti so
hitro obračunali tudi z njim; pretepli so ga ne-
usmiljeno.

Pazinski fašisti so izvršili tudi kazensko eks-
pedicijo, da ne pridejo iz prakse. V avtomobilu
so se odpeljali v Pićan, da pretepejo slovenskega
duhovnika g. Cirila Podržaja. Ko so prispeli v Pi-
ćan, je imel g. Podržaj ravno procesijo na poko-
pališču. Fašisti so hoteli razbiti procesijo in ujeti
duhovnika. Prej so se hoteli zmeniti z orožniškim
brigadirjem, da pojde akcija lažje od rok. Brigadir
pa se jim je postavil po robu, za kar zasluži vse
priznanje. Med tem je procesija končala in malo
pozneje je pridrdral iz Pazina v Pićan avto kara-
binerjev, ki jih je vodil kapitan. Ko je kapitan
namreč zvedel, da so se pazinski fašisti podali na
ekspedicijo v Pićan, je odredil, da je treba z avto-
mobilom za njimi. Na veliko začudenje kmetov je
kapitan odpeljal g. Podržaja v Pazin, da ga reši
gotove smrti. Mari bi ne bilo bolj enostavno, da
bi g. kapitan aretiriral razgrajajočo tolpo? V Italiji
je danes to težko storiti. V konflikt bi prišli ka-
rabinerji in fašisti; karabinerji pa se morajo izog-
niti konfliktom s stranko, ki njim gospodari. Čast.
g. Ciril Podržaj je prebil v pazinskem samostanu
dva dni, nakar so ga izpustili. Ni nam znano, ali
se je mogel vrniti v Pićan. Najlepše pri vsem tem
je, da je vodil ekspedicijo sam pazinski župan
g. Paladin ob asistenci občinskih svetnikov Bruno
Camusa in Coverlize.

Aretacija »prevratnih« elementov. Že nekaj
dni pred proslavo štiriletnice fašizma (28. okt.) je
tržaška policija aretirala celo vrsto tazo zvanih
»prevratnih« elementov. Tako nazivajo fašisti vse
ljudi, ki so proti fašistovskemu režimu. Aretiranih
je bilo več republikancev, socialistov in komuni-
stov. Med njimi je tudi g. Regent, bivši voditelj
slovenskih komunistov v Trstu, ki je še vedno v
zaporu.

Masaryk pri boljševikih.

»Lidové Noviny« priobčujejo nekatere do-
življaje sedanjega predsednika češkoslovaške
republike Tomaža Masaryka na Ruskem le-
ta 1917, kakor jih je sam pripovedoval:

Včasih sem se bal, toda pokazati tega
nisem smel. Ze zaradi naših fantov legijonarjev
ne. Oni pa so se bali za-me in so mi dali
»telesno gardo«. Pripeljali so mi človeka, ki je
imel predpasnik, in rekli, ta mora biti povsod
z menoj. Dolgo se nisem mogel na to navaditi,
prej sem si vse sam priskrbel, sam sem si čistil
škornje, zdaj pa je bil tu eden, ki je hotel vse
to narediti.

Toda tudi s telesno gardo je postajalo v
Petrogradu čedalje bolj nesigurno. Napočil je
boljševiški prevrat in po ulicah so streljali.
Dobil sem torej maršruto za v Moskvo, drugi
pa da pridejo za menoj. Komaj sem bil v Mo-
skvi, je pa že tudi tam izbruhnilo. Svoje ga-
rista sem pustil na kolodvoru, da prepelje z
izvoščekom moj kovčeg v »Hotel National«,
kjer sem bil naročil sobo, sam pa sem šel peš
tja. Bil sem že skoro na cilju, ko zadenem na
vojaški kordon, in častnik me ustavi: Kam pa
hočete? Povedal sem mu, Tja ne morete, je
odgovoril, tam streljajo.

Vseeno sem šel, in ko dospem na trg, vi-
dim, da streljajo od dveh strani. Pred menoj

je nekdo tekel in smuknil v široko vežo. To
je bil moj hotel. Jaz pa za njim, a že so se
mi zaloputnila vrata pred nosom. Odprite! sem
vpil in nekdo se oglasi od znotraj! Ali ste ho-
telski gost? Sicer Vas ne moremo pustiti no-
ter, je že prenapolnjeno. Zlagati se nisem hotel,
pa sem enostavno zarjovel: Pustete me noter!
To je pomagalo. Za menoj pa so vrata brž spet
zaklenili, zabarikadirali in jih cel teden niso
več odprli.

To je bilo tako: Onstran trga je stalo gle-
dališče, to je bilo zasedeno od boljševikov, v
hotelu pa se je bilo zašancalo 80 junkerjev.
Razun njih je bilo zaprtih notri še 500 gostov.

Ko sem bil že notri, je prišel ravnatelj ali
kdor je že bil, k meni in rekel: Morate spet
iti, tu absolutno ni prostora za vas in tudi za
jesti nimamo nič za vas. Ne grem, sem odvrnil,
ne potrebujem ničesar od vas, ne brigajte se
za-me. Tako so me pustili tam sedeti, v kožuho
kakor sem bil, in se dalje niso za-me zmenili.
Zunaj je neprestano pokalo, gostje so pobegnili
v kleti, kjer so dobili kosilo in večerjo, jaz pa
sem sedel zgoraj sam. Zvečer me je prišel ku-
har pogledat, češ, kakšen čuden človek je pač
to. Slišite, je potem rekel, danes je imel priti
moj oče iz naše vasi, pa ga ni. Če vam je prav,
vam prepustim sobo, ki je bila zanj rezervirana.
Tako sem dobil sobo in napolnil tudi jesti.

Ker so žvižgale krogle skoz okno, sem pre-
stavil posteljo v varnejši kot, in tam sem tudi

spal. Podnevi sem hodil po hotelu in premi-
šljeval, kaj pač dela moj gardist in drugi Čehi,
ki so me pričakovali. Iz hotela ni nihče mogel
ven, telefon v veži pa so obstreljavali. Se ni-
koli mi niso bili dnevi tako dolgi. V kleti ni-
sem mogel vzdržati, vladal je tam tudi nezno-
sen smrad, ženske in otroci so jokali, neki Ru-
mun je zblaznel in neprestano pridigoval, neki
Poljak, ki je doživel obleganje Przemysla, je
rekel, da je bilo tam bolje.

Spominjam se neke slike, vidim jo pred
seboj, kot da je bilo včeraj. Stal sem v kotu
za oknom, da bi vsaj od strani mogel videti
na ulico, kajti v okno so neprestano udarjale
krogle. Tedaj sem videl, kako je neki deček
pritekel iz stranske ulice in hotel preko trga.
Letel je, a naenkrat je padel z obrazom na
zemljo in vrgel kvišku roki. Tam je ležal na
trotoarju, malo naprej njegova kučma, izpod
obrazu pa je pritekel curek krvi, in še eden...
Šel sem jih, bilo jih je sedem. Ko sem tako
gledal tja, je priletela vrana, se usedla na
kučmo in pogledavala na dečka. Bal sem se,
da ga bo vsak čas začela kljuvati. Videl sem
za vogalom voz Rdečega križa, toda nihče ni
prišel po dečka, kajti streljanje je trajalo dalje.
Šel sem za nekaj časa od okna, a ko sem se
vrnil, je deček še vedno ležal tam, vendar so
že prihajali ljudje, da ga odnese. Ne vem, če
je bil še živ, toda tistih sedem krvavih mlak
mi je še danes pred očmi...

En teden je to trajalo. Potem so se junkeji
umaknili in hotel se je udal. Tujci, ki so bili v
hotelu, so izdelili mene za parlamentarja. Bolj-
ševiki so zasedli hotel in postavili stražo nad
nami, in ta noč je bila najstrašnejša, ker se je
straža silno opijnila. Sel sem h komandantu —
bil je neki gimnazijec — in prosil, naj bi se
straža izmenjala. To se je tudi zgodilo.

Govoril sem tudi z enim vojakom. Pokazal
mi je temen obraz in je segel po moji kravatni
igli. A sem mu pokazal, da je svinčena in po-
vedal, da jo imam za spomin od mojih otrok.

Ker so se boji v Moskvi nadaljevali, so
me naši poslali v Kijev. Tam pa je bilo isto.
Boljševiki so obstreljevali mesto s topovi, ona
granata je priletela v naš hotel, v sobo zraven
moje, kjer je ravno neka družina sedela pri
kosilu. Granata je udarila ob zid in padla na
tla. Nikomur se ni nič zgodilo, samo kosček
zidu je ranil hčerko te družine na glavi.

Vedno še vidim razstreljene in zlomljene
brzgojane drogove in raztrgane žice po ulicah,
tako da skoro ni bilo mogoče priti skoz. Ko
sem v Kijevu šel proti kolodvoru, je udarila
krogla korak pred menoj v telegrafski drog.
Potem se je zgodilo, da sta se v bližini dva
fantiča igrala s puško. Puška se je sprožila,
krogla je šla enemu fantiču skoz prsa in potem
zbrncala mimo naših ušes.

Dnevne novice

★ **Konkurzni razpis.** Potom okrožnice je bila razpisana župnija Zásip v radovljiški dekaniji. Rok za vlaganje prošnje se zaključuje 30. novembra t. l.

★ **Prošnja na železniško ravnateljstvo.** Dokler sta Bléd in Bohinj za promet po cesti odrezana od sveta (Radovljica, Ljubljana), prosimo, dajte nam zopet vlak št. 913, ki je v poletni sezoni vozil iz Bohinja ob 8.17 in imel zvezo proti Ljubljani. Na vlak, ki prihaja v Radovljico ob 10.05 in v Ljubljano ob 11.33, ne more z Bleda ali celo iz Bohinja nihče in vendar je za opravke v Radovljici kot nalašč. — Blejci.

★ **Rabindranath Tagore v Zagrebu.** Zagrebški listi poročajo, da pride Rabindranath Tagore gotovo v Zagreb. V soboto, 13. t. m., b opredaval v Hrv. glasbenem zavodu v angleškem jeziku o temi »Civilizacija in napredek«; razen tega bo čital svoje najnovejše pesmi v bengalskem izvirniku. Prevajal bo dr. Hinko Hinković.

★ **Odkritje spominske plošče.** V nedeljo 14. t. m. se bo vršilo pri Sv. Ani v Slov. goricah odkritje spominske plošče ustanovitelj Društvenega doma. Pri tej priliki se bo igrala igra »Domen« in bo sodeloval tamburaški zbor od sv. Benedikta.

★ **Desinficiranje šolskih prostorov.** Prosvetno ministrstvo je odredilo, da se naj med božičnimi počitnicami razkužijo vsi šolski prostori ljudskih in srednjih šol. V ta namen pripravlja minister tudi primeren kredit.

★ **Zopet tožba proti Stjepanu Radiću.** Stjepan Radić je v svojih govorih, ki jih je imel na shodih v Bosni, žalil sarajevskega komisarja Omanovića in še nekatere druge upravne uradnike. Zato so vložili proti njemu tožbo radi žalitve.

★ **»Blaženi birokratizem.«** Z ozirom na notico pod tem naslovom v »Slovencu« od 4. t. m. nam Kmetijska poskusna in kontrolna postaja v Mariboru sporoča, da je v svojih razglasih poudarjala, da je treba kolkovati naročila s 5 Din, navodila pa da ni obetala. Vinogradniku iz šentlenarskega okraja pa je poslala navodilo 8. oktobra in istočasno čekovno položnico za vplačilo dotične pristojbine.

★ **Požar v Predosljah pri Kranju.** V ponedeljek, dne 8. t. m., popoldne je požar popolnoma uničil vse gospodarsko poslopje g. župnika v Predosljah Ignaciju Zupancu. Zažgala je zlobna roka.

★ **Za razvoj planinarstva v Srbiji in Južni Srbiji.** Ker domači in tuji turisti doslej skoraj nič ne obiskujejo gora in planin v Srbiji in Južni Srbiji, je sklenil oddelek za tujski promet v trgovinskem ministrstvu, da poišče sredstva, kako otvoriti turistični tudi te predele. Predvsem se priredi meseca maja prih. leta skupni izlet vseh jugoslovanskih planinskih društev v Južno Srbijo. Program bi obsegal obisk Sar-planine, Koraba, Peristela, Kajmakčalana, gorske skupine med Skopljem in Veleštem, Strogova, Belasice, Ohridskega in Prespanskega jezera. Na tem izletu naj bi se ustanovilo, kje naj bi se zgradili hoteli in planinske koče, pota itd.

★ **Strašen roparski umor pri Subotici.** V nedeljo ponoči se je zgodil v občini Debeljača pri Subotici strašen roparski umor. Razbojnik, ki se vdrl v hišo gostilničarja Matije Kleina okrog 10. ure ponoči. Ubili so gostilničarja, njegovo ženo, služkinjo in oropali vse dragocenosti in denarja okrog 100.000 Din. Nato so pobegnili. Rop in uboj se nista opazila do 9. ure zjutraj. Na trkanje se nihče ni

odzval, zato je vlomila v zaklenjeno hišo policija, ki je našla trupla v mlakah krvi. Roparji so na žrtve najprej streljali, nato pa so jih pobili s sekirami.

★ **Dubroviški parobrod »Srdje«** oglobljen v Ameriki. Te dni je prispel v Norfolk veliki jugoslov. parobrod »Srdje«. Njegov kapitan Denkuša je prišel v spor z ameriški oblastmi. Z dokumenti namreč ni mogel dokazati, da bi bil njegov parobrod registriran v katerikoli državi. »Srdje« je prispel iz Roterdama, da bi v Norfolku razkladal premog. Carinske oblasti pa kapitanu tega niso dovolile. Naložile so mu kazen po en dolar na tono teže. Brod tehta 2312 ton. Proti kazni so se lastniki pritožili pri višjih ameriških oblasteh.

★ **Vzoren urad.** V osješki inspekciji za delo so odpustili vse dnevničarje. V celj inspekciji je ostal samo inspektor z eno pisarniško močjo. Ker je v proračunu določen kredit samo za njuni plači, bosta celo zimo sedela v uradu na mrzlem in brez dela, ker ni nobenih kreditov za pisarniške potrebščine za poslovanje v uradu. — Lepe razmere!

★ **Podaljšanje Steinbeisove železnice do Sibenika.** Vlada namerava podaljšati ozkotirno Steinbeisovo železnico od Knina do šibeniškega pristanišča. Dosedaj se je namreč vršil promet iz Drvarja do Knina, tam pa je bilo treba les prekladati. Progo bi bilo treba zgraditi le 16 km na dolgo. Z novo progo bi se zelo povečal izvoz bosanskih produktov na morje.

★ **Izkopana okostja v Zagrebu.** V Zagrebu kopljejo na Tratinski cesti nov kanal. Pri kopanju so delavci v globini 2 metrov našli mnogo človeških kosti. Med njimi se nahaja 12 celih okostij in mnogo otročjih lobanj. Vse kaže, da je moralo biti na tem mestu pokopanih mnogo ljudi. Kakor zatrjujejo stari Zagrebčani, se je nahajalo na dotičnem mestu pred 60 leti morišče za zločince, katere so kar tam pokopali. — A odkod otroške lobanje?

Ljubljana

◎ **Občni zbor »Leonove družbe«** se bo vršil v četrtek, dne 11. novembra t. l., ob 4 popoldne v posvetovalnici Kat. tisk. društva v Jugoslovanski tiskarni. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika in odbornikov o delovanju v minulem poslovnem letu. 2. Volitev sedmerih novih odbornikov. 3. Eventualnosti. — Predsedstvo.

◎ **Slov. kršč. ženska zveza** tem potom uljudno vabi svoje članice, da se udeležijo predavanja, ki se vrši drevi ob 8 v dvorani Rokodelskega doma. Predavanje: Kako se obrnimo jetike — bo spremljano s filmom. Udeležba za članice obvezna.

◎ **Somišljeniki — volivci!** Ugotovili smo, da je iz volivnih imenikov izpuščenih zelo veliko volivcev in to zlasti onih iz delavnih slojev. Zato pozivljamo vse volivce, posebno pa naše somišljenike, da se čimprej priprave, ako so sploh vpisani in če so pravilno vpisani. Tajništvo SLS za Ljubljano posluje specijelno za pregledovanje volivnih imenikov vsak dan od 5. do 7. ure zvečer. Za volivce pa, ki v delavnih nimajo časa, posluje tudi ob nedeljah od 8. do 12. ure dopoldne. Vsa pojasnila za vpis, prepis itd. daje tajništvo.

◎ **Sv. maša zadušnica** za umrlega železniškega nadzornika v p. in bivšega vodjo brzojavnega urada ravnateljstva drž. železnic v Ljubljani g. Stefana Skrbinska bo v četrtek, 11. t. m., v frančiškanski cerkvi ob sedmih zjutraj.

◎ **Pogreb Lojzeta De Reggija**, na Turncu ponesrečenega turista, se je vršil včeraj ob pol štirih popoldne in pokazal veliko priljubljenost pokojnikovo. Pogreba so se udeležili mnogi njegovi prijatelji, turisti in sportniki — člani klubov »Skale« in »Primorja«. Na grobu se je poslovilo od njega več govornikov, ka-

kor njegov učitelj univ. prof. Jesenko, akademik Merzel v imenu njegovih srednješolskih sošolcev ter zastopnika klubov »Skale« in »Primorja«.

◎ **Prvi simfonični koncert muzike Dravske div. obl.** v letošnji sezoni bo, kakor smo že javili, v ponedeljek, 22. t. m. Koncert je namenjen proslavi stolet. Beethovnovi smrti in obsega spored tri velike skladbe največjega simfoničnega ženija. Klavirski virtuoz A. Trost svira na tem koncertu Beethovnov 3. klavirski koncert v c-molu s spremljevanjem orkestra.

◎ **Osrednja čipkarska zadruga** se je preselila na Kongresni trg št. 2. Tam dobite kletane čipke po najnižjih cenah.

◎ **Društvo »Treznost«** ima svoj redni sestanek v sredo, 10. t. m., ob pol 19 v klavirski sobi moškega učiteljskega. Dnevni red: 1. Predavanje brata Horvata st.: »Vpliv protialkoholne šolske vzgoje mladine na starše. 2. Priprava za sprejem brata Johnsona, h kateri vabimo zastopnike Sv. vojske, Skavtov in Tabornikov.

◎ **Martinov večer** s srečolovom, šaljivo pošto, lov za gosjo, ameriška ženitev itd. priredi Krekova mladina v nedeljo, 14. t. m., v vseh prostorih konzumske kleti na Kongresnem trgu. Začetek ob 7. uri zvečer. — Kdor hoče prijetne domače zabave, naj ne pozabi obiskati v nedeljo zvečer konzumske klet.

◎ **Objava italijanskega generalnega konzulata.** Generalnemu konzulatu Italije v Ljubljani je čast obvestiti italijansko kolonijo in vse one, katere bi zanimalo, da 11. t. m. na rojstni dan Nj. Vel. italijanskega kralja pri kr. konzulatu ne bo nikakega sprejema, in sicer vsled enomesečnega žalovanja, odrejenega od italijanske vlade za umrlo K. V. princezino Leticio Bonaparte Savojsko, vojvodinje Aosta.

◎ **15 let stara deklica**, sirota brez staršev, s 6 razredi osnovne šole, išče mesta učenke v trgovini ali pri šivilji, kjer bi imela vso oskrbo. Prošijo se ponudbe na upravo lista pod »Milka«.

◎ **Vdova brez podpore**, s tremi nedoletnimi otroki, prosi za nujno pomoč. Ponudbe na upravo lista pod »Hvaležna«.

◎ **Policijska kronika.** Se v ponedeljek se je poznal vpliv nedeljskega pijančevanja. Kar trije hudi pijanci so bili aretirani in so dobili v zaporu priliko, da se iztreznijo. Aretirana sta bila še dva berača, neki kolesarski tat in nekdo, ki ljubi »privatne obiske« po tujih stanovanjih. Policijska si je notirala še tri manjše tatvine, 1 poizkušen vlom, 5 kaljenj nočnega miru (no, upamo, da bodo Ljubljančani tekot tedna mirno spali, ker so glavni kalilci ljubega nočnega miru že opravili svojo nevhvalno nalogo v nedeljo in v ponedeljek), 1 izgred v gostilni, 3 prestopke pasjega kontumaka in 5 prestopkov cestnega policijskega reda. Nekdo je nadlegoval mirne ljudi na cesti tako dolgo, dokler ga ni zapisal stražnik, nekdo pa se ni pravilno zgledal na policiji.

◎ **Trajno kodranje**, vodno ondulacijo, barvanje las izvršuje Podkrajske, frizer, Ljubljana.

Maribor

□ **Pomočnik zdravstvenega ministra** v Mariboru. Pomočnik zdravstvenega ministra dr. Izmetič je pregledal v spremstvu g. dr. Pirca iz Ljubljane v ponedeljek mariborsko splošno bolnico, in to predvsem v gospodarskem oziru. G. Izmetič se je izrazil zelo pohvalno glede vodstva ter uprave bolnice in obljubil, da bo vlada podprla zavod v denarnem oziru, ker preživljajo vse slovenske bolnice težko gmotno krizo. G. pomočnik se je peljal iz Maribora v Št. Pavel pri Preboldu, kjer bo kupilo zdravstveno ministrstvo tamošnjo graščino in jo preuredilo v umobolnico. Prvotno se je nameravalo kupiti Herbersteinovo graščino pod Ptujem, a bi ta stavba zahtevala preveč popravil.

□ **Zopet velika glasbena izrednost** v Mariboru. Koncertni pisarni Glasbene Matice v Mariboru se je posrečilo, da bo v soboto zve-

čer 13. t. m. ob 20 v Götzovi dvorani nastopil točasno najslavitejši svetovni goslač Španec g. Joan Manen. Na svoji svetovni turneji nastopi v Jugoslaviji le v Zagrebu in v Mariboru. Ocene, ki ga spremljajo na turneji, so zanj tako laskave, da mu pripisujejo skoro bajno virtuoznost. Noben ljubitelj glasbe tega večera ne bo izpuštil.

□ **Amerika in Slovenci v Ameriki**, to je naslov predavanja, ki se bo vršilo v četrtek kot III. prosvetni večer Prosvetne zveze v Mariboru. Predaval bo g. prof. Ivan Bogović, ki se je letos udeležil evharističnega kongresa v Chicagu. Predavanje bo spremljalo obilo lepih in zelo zanimivih skoptičnih slik. Ne pozabite torej priti v četrtek zvečer ob 8 v dvorano Zadrugne gospodarske banke.

□ **Zgradba nove deške meščanske šole** v magdalenskem predmestju je odložena, ker bodo okoliške občine predpisane jim denarne prispevke. Občina Pobrežje bi morala, ako bi imela letno v tej šoli 26 učencev, prispevati skozi 10 let 44.000 Din na leto. Občina Studenci ima letos v mestni deški meščanski šoli 15 učencev in bi naj prispevala temu številu primerno vsoto letno. Večje letne prispevke bi morale plačevati za zgradbo vse okoliške občine, ki bi imele v tej šoli vsaj 5 učencev, pri številu izpod pet pa bi se plačevala šolnina za vsakega učenca. Občina Pobrežje je že odklonila zgoraj navedeni prispevek, češ, da je previsok in vzhledu Pobrežja bodo sledile skoro gotovo tudi druge okoliške občine.

□ **Smrtna kopa.** V starosti 70 let je umrl po vsem Mariboru znani trgovec s špecerijo g. Adolf Weigert na Aleksandrovi cesti. Rajni je slovel kot eden najboljših trgovcev. Pogreb bo danes v sredo ob 4 popoldne.

□ **Splavarski krmariši na pregledu.** Zadržanja in izvanredno močno narasla Drava je spremenila na nekaterih mestih strugo reke in predvsem uravnala v drugo smer glavni tok, ki pride v poštev za splavljanje pod Ptujem. V ponedeljek se je odpejalo v velikem čolnu iz Maribora proti Zavrču 15 krmarišev iz Dravske doline, ki so kot voditelji splavov pregledali strugo in stanje vode od Maribora do Dobrave pod Zavrčem. Po pregledu struge in novih tokov Drave se bo začelo za več nego 14 dni prekinjeno splavljanje splavov.

□ **Ekshumacija.** Danes zvečer se bo začela ekshumacija Tschelligigjeve grobnice na starem mestnem pokopališču. Ekshumacija — 11 krst — se bo nadaljevala v četrtek zjutraj in na to bodo krste prepeljane v novo grobnico na Slovensko Kalvarijo.

□ **Razpis uradniških mest pri sodiščih.** Pri sodiščih v Mariboru in Dol. Lendavi je razpisano po eno mesto pisarniškega uradnika II. ali III. kat. Prošnje je vložiti do 1. decembra 1926 pri predsedništvu okrožnega sodišča v Mariboru.

□ **Nova prosta stanovanja.** Stanovanjsko sodišče razpolaga s sledečimi stanovanji: 1. Glavni trg 1, III., 4 sobe, kuhinja in pritlikline od stranke Adele Primus. 2. Gregorčičeva ulica 22, pritlikje, 3 sobe, kuhinja in pritlikline od stranke dr. Avgusta Reisman. 3. Tržaška cesta 53-I, 3 sobe, kabinet za služkinjo, kuhinja in pritlikline od stranke Franc Cerkenič. 4. Koroška cesta 62, pritlikje, 1 soba s štedilnikom od stranke Franc Jenuš. 5. Krčevina. Praprotnikova ulica 132-I, 2 sobi, kuhinja in pritlikline od stranke Otona Zeilhofer. 6. Krčevina 157, pritlikje, 2 sobi, predoba, kuhinja in pritlikline od stranke Ivana Vrisk. 7. Studenci. Sokolska ulica 12, 2 sobi, kuhinja in pritlikline od stranke Franca Karner. 8. Studenci, Aleksandrova cesta 1, 1 soba, kuhinja in pritlikline od stranke Marije Pogačnik. — Prošnje je vložiti najpozneje do četrta.

Oblačila

za gospode in otroke kupite najugodnejše pri staroznani trrdki

I MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 12.

Krasno modno karo

140 cm široko, čisto volneno 75 Din
sukno za obleke in plašče po
pri »Tekstilbazarju«, Ljubljana
Krekov trg št. 10 — pravkar došlo!

Dr. Č.

Nemške stranke in časopisje.

Nemška politika se je časopisja kmalu poslužila. Ze Josipa Görresa in njegov list »Rheinischen Merkur« je imenoval Napoleon peto politično velesilo in njegovi uvodniki — prvi žurnalistični pojav te vrste — so otvorili pot v nepregledno vrsto ustvariteljev javnega mnenja in dejanskih faktorjev političnega življenja. Kako zgodaj je začel časopisni, strankarski politični vpliv med narod, je morda najbolj značilen slučaj Karola Marksa, ki je 1. 1848 prevzel vodstvo »Neue Rheinische Zeitung« v Kölnu in ga vodil v politično radikalni smeri. Obtožen, da je ščuval ljudstvo k oboroženim vstajam proti državni oblasti, je stal 9. februarja 1849 pred kölnsko poroto in doživel redek triumf, da ga gospodje porotniki niso samo opustili, ampak se mu je predsednik v njihovem imenu celo zahvalil »za zelo poučne dokaze njegove obrambe...«

Ze leta 1848 je bila otvorena svoboda tiska in s tem odločilnim strankarskim listom. Rojstvo lista »Vossische Zeitung«, »Berliner Volkszeitung«, ki se je 1. 1916 predstavila javnosti z 270.000 naročniki in postopoma drugih, kot »Kreuzzeitung«, katere parlamentarni zastopnik je bil nekaj časa kancel Bismarck

in ki je služila kot glasilo konservativne stranke in katere sedanji glavni urednik je obenem voditelj nemških nacionalcev — grof Westarp in drugih. Zname so ustanovitve ozir. politične preobleke drugih merodajnih nemških glasil kot n. pr. »Kölnische Zeitung«, sedaj že v radikalno-liberalnih vodah, a prvo glasilo, ki se je s tehničnimi pridobitvami oplojeno povzdignilo od nemškega do svetovnega lista; gospodarskih listov kot je sedanja »Frankfurter Zeitung«, ki pa se je kmalu po ustanovitvi oblekla v izrazito politično obleko. Z rojstvom novih političnih strank beleži zgodovina rojstva novih političnih glasil. Kulturni boj je rodil z rojstvom Centuma 1. 1870 »Germanijce«, sedanje glavno glasilo Centuma, proti kateri je Bismarck naperil na enkrat 57 tiskovnih tožb in ki se je pod uredništvom poslanca Majunke »morala« brati; je vodil »Kölnische Volkszeitung« na odprto politično morje, je vzbudil »Schesische Volkszeitung«. Z nastopom socialne demokracije se je pojavil v Berlinu »Organ des Central-Komitees für Arbeiter«, Lassale pa je izdal »Socialdemokrata«, s 1. januarjem 1891 je začel svoje življenje »Vorwaerts«, katerega eden izmed urednikov — Kurt Eisinger — je končal kot žrtve političnega umora ob poskusu sovjetov na Bavarskem kot ministrski predsednik. Naravno, da je komunizem ustanovil tudi list »Rote Fahne«.

Kako pravzaprav veliko je število izrazito strankarskih glasil, dokazujejo naslednje številke:

Centrum razpolaga s 395 listi ali 12,03 odstotki vseh listov. Od teh je 259 dnevnikov, 48 jih izhaja večkrat na dan. Na Bavarskem (vštet z ljudsko stranko), Badenskem in Württemberskem so centumski listi po številu in nakladi na prvem mestu. V gotovih provincah njegov tisk sploh ni zastopan, kar velja tudi o drugih strankah.

Nemški nacionalci imajo 440 glasil ali 13,48 odstotkov vseh listov. Dnevnikov je 324, 43 listov izhaja večkrat na dan.

Socialno demokratski tisk izdaja 163 glasil ali 5 odstotkov. Dnevnikov je 83, 14 listov ima več dnevni izdaj. Izrazito strankarska tendenca gornje številke jasno karakterizira. »Hamburger Echo« je 1. 1912 imel 58.000 naročnikov, a stranka v Hamburgu 138.000 volivcev. Obratno je buržujski tisk izkazal v istem mestu 200.000 naklade, a 87.000 volivcev. Upoštevati je treba nemške razmere, kjer skoraj ni volivca brez naročnika.

Demokratje imajo 113 glasil ali 3,4 odstot. tiska, med temi je 83 dnevnikov in 14 z več izdajami. Naklada je razmeroma močna, če se upošteva, da se je židovski element zatekel predvsem v to stranko in je Jud v nemškem novinarstvu mogočno zastopan.

Nemška ljudska stranka z drugimi libe-

ranci izdaja 106 glasil, med temi 75 dnevnikov in 20 listov, ki izhajajo večkrat na dan.

Merodajna ali glavna glasila strank so: Centrum: »Germania«, »Kölnische Volkszeitung«, in »Schlesische Volkszeitung«. Edino Köln. V. Z. ima izmed teh popoln konkurence zmožen gospodarski del, Vodilna lista demokratov sta »Frankfurter Zeitung« in »Berliner Tagblatt«, oba med največjimi in najvplivnejšimi nemškimi listi. Nemške ljudske stranke najpomembnejši glasili sta nedvomno »Kölnische Zeitung« in »Deutsche Allgemeine Zeitung«, a nacionalci se uradno kažejo v »Kreuzzeitung«, »Deutsche Tageszeitung« in v »Lokal-Anzeiger«. Glavno glasilo socialnih demokratov je še vedno »Vorwaerts«, komunistov pa »Die Rote Fahne«.

Se to: Če se računa število nemškega časopisja na okroglo 3500 izmed 35.000 na celem svetu, kaže gornja statistika, da je izrečno strankarsko-politično časopisje v Nemčiji močno zastopano, zlasti če se še upošteva, da pridejo tkzv. neopredeljeni listi le prepogost s pomembno naravo na dan. Če se dalje še upošteva, da je nemški politični človek dokaj zaverovan v mnenje svojega lista, je morda doprinesen en dokaz več, da se ne bodo tako kmalu uresničile želje tistih patriotov, ki tožijo nad tako veliko strankarsko razcepjenostjo in bi — ex cathedra — najraje vse na enkrat obili in dejali: Nemec — pa: basta!

□ **Preprečen samomor.** V noči od 8. na 9. t. m. je opazil G. G., ki se je vračal preko mosta v mesto, nekega moža v trenutku, ko je plezal preko mostne ograje, hoteč skočiti v Dravo. S silo ga je potegnil z ograje ter poklical stražnika, ki je v obupanem kandidatu smrti spoznal slikarja Franca M. Pomirila ga je ter spremenil domov.

□ **Osleparjen revež.** Brezposelnemu hlapcu Jerneju Ules se je dne 8. t. m. pridružil na cesti od Maribora proti Radvanju neznan mladenič ter se zapletel z njim v pogovor. Ko je izvedel, da je Ules brez službe, se je ponudil, da mu preskrbi delo pri nekem mariborskem trgovcu. Zahteval je, da mu Ules izroči dokumente in dobil je delavsko knjižico ter krstni list. Ko mu je Ules omenil, da ima srebrno uro, ki pa je pokvarjena, se je neznanec vljudo ponudil, da mu bo dal zastoj napraviti pri svojem prijatelju. Za dobljene stvari je dal Ulesu potrdilo na kosčku papirja, na katerega je napisal naslov trgovca, pri katerem bo dobil službo. Zastoj je Ules naslednji dan iskal po mestu trgovca s takim naslovom. Slednjič se je prišel na policijo potožiti, da je vsled prevelike zaupljivosti nasedel goljufu.

□ **Z ulice.** V ponedeljek popoldne se je zgrudil na Ruški cesti star mož ter obležal v nezvesti. Okrog se je zbrala gruča ljudi, ki so mu zamašili poskušali pomagati. Obvestili so policijo in ta rešilno postajo, ki je prepeljala starčka v bolnico. Zove se Filip Mejšler, stanuje v Studencih, preživlja se pa z beračenjem.

□ **Najboljše čevlje »Karo«** dobite Maribor, Koroška cesta 19 in od 1. oktobra tudi Aleksandrova 23 v trgovini Sl. Černetič.

□ **Borza dela v Mariboru.** Od 31. oktobra do 3. novembra je iskalo pri borzi dela v Mariboru posla 37 moških in 31 žensk, t. j. 68 oseb; delo je bilo ponujeno 43 moškim in 22 ženskam, tedaj 65 osebam, delo je dobilo 50 oseb, in sicer 28 moških in 22 žensk, iz evidence je bilo izbranih 53 moških. Odpotovalo je pa 17 moških in 4 ženske, t. j. 21 oseb. Od 1. januarja do 6. novembra pa je iskalo dela 5946 oseb, 5979 osebam je bilo delo ponujano, v 2785 slučajih je borza posredovala uspešno, 3403 oseb je bilo izbranih iz evidence in 771 oseb je odpotovalo iskat delo.

□ **Pri borzi dela v Mariboru** dobijo delo: 5 pekarjev, 2 elektromoterja, 3 žagarji, 7 zidarjev, 1 soboslikar, 3 tesarji, 10 pomožnih delavcev, 14 viničarjev, 6 majarjev, 10 čevljarjev, 1 kovač in 6 vajencev (brivske, čevljarske, mizarske in pekarske obrti).

Celje

Naše mestno kopališče je vendar deficitno, vsaj tako nam naši mestni očetje v občinskem svetu zatrjujejo. Zadržali smo se na lastne oči prepricali, da mora temu tako biti. Kabine I. razreda so namreč v kopalnih dneh skoraj ves dan rezervirane, s čimer pa ne mislimo reči, da so tudi cel dan zasedene. Uprava kopališča naj uvede ono načelo, ki pravi: Kdor prej pride, prej melje.

□ **Znamke za poplavljenje** je uvedla poštna uprava. Ni pa poskrbela pravočasno za to, da bodo take znamke občinstvu na razpolago. Vsaj v Celju ni mogoče dobiti teh znamk, posebno onih za priporočena pisma. Ker druge niso veljavne, sedaj ni mogoče iz Celja odpošiljati nikakih takih pisem. Krivda na tem pa seveda ne zadene celjske pošte.

□ **Občni zbor Zveze trgovskih gremijev in zadrug** za Slovenijo se bo vršil v Celju 18. t. m. ob 1 popoldne v Celjskem domu.

□ **Vlom v okrožno sodišče.** V noči na soboto so neznan storilec vlomili v blagajno okrožnega sodišča. Našli so samo 50 Din.

Kočevje

Smrtna kosa. V Dolgi vasi pri Kočevju je umrl 4. t. m. France Debeljak, posestnik. Bil je prava slovenska grča med odnatiimi Slovenci, pa vesele narave kljub visoki starosti. Doma je bil blizu Loškega potoka. Umrl je za srčno kapjo. Bil počiva v miru!

Poroka. V Salki vasi se je poročil v nedeljo 7. novembra g. France Rogelj z gđ. Plešnikerjevo. Novo stojnico postavlja ga. Franja Vovk, ki ji je vihar popolnoma podrl prejšnjo.

Sadni trg. Zadnji čas je ponehal naval sadja z dežele. Iz Poljan in Bele krajine pripeljejo le še kostanj, bodisi da ga prodajajo na drobno, in sicer po 2 Din liter ali pa ga prodajajo na debelo naprej. Hruške so dobre sedaj I. vrste po 4 Din, II. vrste 3 Din za kg. Jabolka I. vrsta po 3 Din, II. vrste po 2 Din. Grozdje domače po 10 Din.

Trbovlje

☆ **Nesreča.** V ponedeljek se je težko ponesrečil na vrhnjem kopu Doberna delavec Sadovšek Štefan, zaposlen pod vzpenjačo. Na vrhu vzpenjače so se odtrgali od žične vrvi trije vozički in drveli z vso brzino v nižavo, kjer je stal Sadovšek na sredi tira in se menda od strahu ni mogel premakniti z mesta. Ko so vozički pridržali v nižavo, so pritisnili Sadovška ob druge vozičke na tiru. Pritisnilo in ranilo ga je s tako silo, da mu je sapa na strani uhajala. Ko to pišemo, je ponesrečenec morda že podlegel bolečinam.

☆ **Preselil je včeraj svojo brivnico** g. Slavko Puškar v lastno novo zgrajeno lično delavnico pri konzumu na Vodah. Ker lokali ustrezajo vsem zdravstvenim predpisom, ga bodo stranke obiskovale gotovo šeraje kot dosedaj.

☆ **Nogomet Ilirija v Svoboda Trbovlje** je izpadel v nedeljo 9:4, česar naši nogometaši niso pričakovali. Obečajo revanš.

☆ **Pravilnik bratovske skladnice.** Novi osnutek tega pravilnika je vsakemu na razpolago pri g. Grabnerju, delavskem zastopniku, stanujočem na njivi pri Počivalšču. Pisan je v srbohrvatskem jeziku, in kdor jezik razume in se za pravilnik zanima, bo iz njega marsikaj zanimivega čital. Vsekakor bi bilo na mestu, kar še enkrat povdarjamo, pravilnik javno ljudem raztolmačiti.

Slov. Konjice

Predstava. Dramatični odsek Kat. izobražev. društva je otvoril v nedeljo svojo zimsko gledališko sezono z žaloigro »Mlinar in njegova hči«. Režija kakor tudi vloge so bile v dobrih rokah.

Posebno moramo pohvaliti Urha Porenta (g. Marinič), županjo (gđ. Lebič) in vdovo Zelič (gđ. Štemberger), ki so kot stari odrski znanci želi za svojo izvrstno igralsko umetnost obilo aplavza. Pohvalno moramo omeniti točen začetek in hitro menjavanje kulis, to tembolji, ker je pri tej igri treba velikih izprememb v scenografiji. Občinstvu pa priporočamo, naj točno prihaja in naj nikar nekateri ne motijo predstave z govorjenjem l. dr.; otroke naj pa sploh puste doma. — Misel za ustanovitev lastne godbe sili vedno bolj v ospredje. Z dobro voljo naj bi se začelo pri naraščanju vsaj s tamburico, kajti harmonika pač ne dela časti tako krasni dvorani.

Dejanja govore. Dobrohotnost in usmiljenje do bližnjih sta dve reči, ki nekaterim ljudem ne gresta do srca. To se da sklepai iz tega: pride nova učna moč, polna lepih idej o vzgoji odkazane ji mladine, pa izgubi vse pogum v skrbah, kje dobiti kotiček za svojo osebno uporabo. Po dvanednem neumornem iskanju se ji šele posreči dobiti sobico. Pri tem pa se šopirijo nekateri po praznih stanovanjih: ena oseba v treh sobah, druga v štirih, tretja ima pa v celem stanovanju le svoje nohištvo spravleno!

Nova učna moč. Za suplentko na dekliški šoli je bila imenovana gđ. Anica Ranzinger. Krščanskim organizacijam je le čestitati, ker bodo našle v novi gđ. učiteljici dobro oporo.

Slovenska krajina

Blagoslavljanje zvonov. Župnija Martjanci si je nabavila dva nova zvana, ki bosta v nedeljo blagoslovljena. Obrede bo vršil g. Ivan Slepec, č. kanonik in dekan v M. Soboti. Zvona je izdelala livarna Bihl v Mariboru. — V martjanski cerkvi se je izvršila velika izprememba. Po načrtu g. dr. Plečnika je bila renovirana in je dobila po njegovem načrtu tudi nov glavni oltar. Sedaj ko dobi tudi nove zvonove, bodo renovacijska dela v glavnem dovršena, cerkev pa bo v nekem oziru ena najlepših v Slovenski krajini.

Beltinci. Pred nedavnim se je ponesrečila grofica Marija Zichy. Slučajno je stopila na neki jabolkov olupek in pri tem ji je spodrsnilo. Padla je tako nesrečno, da se na eno nogo ni mogla več opreti in je le s pomočjo drugih mogla domov. — Med čakanjem na vlak pri postaji se je spasil poštarjev konj in je začel dirjati proti domu. Bila je že tema in ravno radi tega je prišlo tudi do nesreče. Konj se je zagnal v učiteljico iz Gančani in jo je povozil. Gospa je obležala na cesti in se ni mogla ganiti, temveč so jo morali nesti do bližnje hiše g. šolskega vodje v Gančanih. Tam so ji nudili prvo pomoč, potem pa so jo peljali v bolnišnico v Mursko Soboto. — Fantje so imeli »vin-sko trgatve«. Iz čistega dobička so dali 200 Din za podporo revnih šolskih otrok.

Srečke »Martinišča«. Blizu se določeni čas zrebanja. Omogočeno bo zrebanje le v slučaju, ako bo razpredanosti zadostno število srečk, v nasprotnem slučaju pa se bo moralo zrebanje odložiti na poznejši čas. Par dni je še, zato naj vsak pohiti. Loterija ima zelo dober namen, zato je razumljivo, ako želimo, da bi imela čim večji uspeh. Srečke se dobijo pri ravnatelstvu »Martinišča« v M. Soboti.

Dopisi

Ljutomer. Prosvetno društvo v Ljutomeru vabi vse cenjeno občinstvo na vpriizoritev žaloigre »Mlinar in njegova hči«, ki se bo vršila 21. in 28. novembra v Katoliškem domu.

Iz Gornjega grada. S tem, da je naš trg postal sedež okrajnega glavarstva, se je precej dvignil v napreduku Dobili smo avtomobilno zvezo s postajo Rečica na Paki po Savinjski in zadreški dolini; gradi se telefon, s katerim bodo tudi vsi drugi večji kraji v okraju zvezani; ceste, ki so bile doslej zelo zanemarjene, so se popravile in se izboljšale; z nastanitvijo različnih uradov se živahnost trga znatno pomnožuje; z gostilnami smo bogato preskrbljeni, kakor tudi trgovin in obrtnih ni manjka. Razsvetljavo trga oskrbuje privatno električno podjetje g. Podbrežnika, isto podjetje je pred nekaj leti zgradilo parno žago, ki je stalno zaposlenih precej delovnih moči. — Glavna pridobitna vira trga in okolice sta izvoz lesa in živinoreja, kar pa žal slednje čase ne donaja zadostnih dohodkov, da bi se krili izdatki, kateri so posebno letos vsled slabe letine neizogibni in občutni. — Davke kmetje težko znagujejo, in davčni izterjevalec je prezaposlen; pogosti so slučaji, da so na prodaj posestva, ki so pred par leti čvrsto stala. Vzroki: Padanje cen kmetijskih pridelkov, visoki davki, slabe letine in zelo slabe prometne razmere. Koliko manj dobi naš lesni producent kakor tisti, ki so v bližini železniškega omrežja. Od nas stane prevoz enega vagona lesa (10 ton) do postaje 1000—1600 Din. Zvozi se na tisoče vagonov, kolika je razlika, ki pač končno pade na kmeta-producenta! Od kmeta pa ima kruh obrtnik, trgovec in drugi, torej sega ta rana globoko v živo na našem narodnem gospodarstvu. Merodajni krogi, vzdržite se in nadaljujte delo, ki se je že bilo začelo s predpripravi za železniško zvezo Rečica na Paki—Gornji grad—Kamnik. Vemo, da bo to težavno, šlo pa bo, če bomo edini in seveda zraven po možnosti tudi poživljevalni. Priznala je že potrebo te zgraditve prejšnja avstrijska uprava, tembolji pa je sedaj potrebna železnica iz gospodarskega in strateškega vidika. Naš okrajni glavar ima glede napredka v naši dolini velike zasluge; prosimo ga, naj še oživi vprašanje te železniške zveze, večje zasluge za naš okraj bi si ne mogel pridobiti, kakor če nam to zadevo spravi v povoljni tek.

Katoliški svet
KONGRES KATOLIŠKIH MOŽ.
V zadnjih dneh oktobra se je vršil v Rimu veličasten kongres Zveze katol. mož, ki utegne po svojih globokih referatih in po praktičnih resolucijah zapustiti najboljše sledove v zasebnem in javnem življenju. Povsod mora zmagati Kristus—Kralj; kralj v družini, kralj v državi, kralj izobraženih in kralj preprostih, povsod mogočno kraljestvo Kralja večne slave! To je glavni znak tega kongresa, ki se je končal — ne brez pomena — s praznikom Kristusa—Kralja. V dosego svojega velikega smotra je obravnaval kongres najrazličnejša vprašanja, tako o delovanju katoličanov v politiki, o svetosti in skupnosti družine, o moralnem življenju mladine. Posebno važnost je kongres polagal na šolsko vprašanje in na versko vzgojo mladine. Starši naj bodo prepričani — tako se glasi ena izmed tozadevnih resolucij —, da je katoliška vzgoja za mladino neobhodno potrebna in da more tako vzgojo dati samo — poleg družine seveda — katoliška šola. Zato naj vedno zahtevajo katoliške šole — od ljudske šole

pa do vseučilišča. Za te svoje najnaravnejše pravice naj bodo pripravljeni nastopiti kjerkoli in jih zagovarjati pred komurkoli. Dalje naj se zavedajo, kako velike važnosti je sodelovanje staršev in učiteljev, zato naj se vzajemno podpirajo pri odgovornem vzgojnem delu. V pospeševanje katoliške vzgoje pri šoli odrasli mladini je kongres sklenil, naj se v vsaki župniji ustanovi kongregacija za poučevanje verouka. — Katoličani naj pazno varujejo svojo mladino pred velikomestno nemoralnostjo in naj s strogimi zakoni zabranijo, da se nemoralnost vsaj javno ne bo šopirila.

KITAJSKI ŠKOFJE NA GREGORIJANI.

Kakor smo že poročali, je sv. oče Pij XI. minole dni na posebno slovesen način posvetil prvih šest kitajskih škofov. Njih imena so: monsignori Filip Cao, Odorik Ceng, Melhijor Souen, Alojzij Cen, Jožef Hou in Simon Tsou. Novoposvečenim škofom na čast so se vršile razne prireditve. Med drugim je bil slovesen sprejem na Gregorijanski univerzi. Tu je 29 gojencev raznih narodnosti vsak v svojem jeziku prebralo kratek pozdrav. Kakor je razvidno iz poročila v »Osservatore Romano«, so bili razen ruščine zastopani vsi slovanski jeziki, med temi tudi slovenščina.

KONGRES ITALIJANSKE KATOLIŠKE MLADINE.

Te dni se je vršil v Rimu kongres italijanske katoliške mladine (Gioventu Cattolica Italiana). Papež, ki mu je ta organizacija posebno pri srcu, je poslal na kongres kardinala državnega tajnika Gasparrija, G. C. I. razvija veliko delavnost na polju vzgoje in izobrazbe; posebne zasluge si je pridobila za duhovske poklice; v zadnjih dveh letih se je oglasilo za duhovski poklic 1498 mladeničev. Društvenih članskih izkaznic so lani izdali 105.885 za delovne člane in 49.383 za aspirante.

Prosveta

LJUDSKI ODER V MARIBORU.

Preteklo soboto je vpriizoril Ljudski oder v Mariboru Jalenovo »Srenjo«. Težko smo pričakovali ta prvi nastop našega Ljudskega odra, kajti ball smo se, da ne bo mogel sploh nikdar nastopiti, a upali smo, da vidimo svoje v svojem društvu, ki goje dramatično in vrše kulturno delo, brez katerega bi celotna prosveta kazala vrzel. Dvorano Zadrudno gospodarske banke smo torej zasedli vsi, ki smo se prvega letošnjega nastopa našega Ljudskega odra razveselili. Nj nas bila polna dvorana, a bili smo vsi, ki smo le mogli, da sprejmemo in sodimo delo Ljudskega odra.

Marsikdo je rekel, da je prav zadovoljen. Nekateri so imeli razne pripombe za to in ono. Pravila sodba bo pa menda to, da je bila igra premalo predelana, izpiljena, doživeta, tako v splošnem kot tudi pri posameznih osebah. Na poznejše vprašanje, kaj je temu krivo, smo zvedeli, da so imeli za vajo čas in prostor le na ta način odmerjen, da so na odru za zavoso vadili, medtem ko je bila v dvorani plesna šola. Samo enkrat je bilo mogoče imeti vajo pri odprtem odru. Pri tem je seveda bila izključena pravilna režija, pravilno izvajanje govora itd. Nemogoče je bilo igralcu ali igralki priti temperamentno na oder, ker so se kulise kar tresle in grozile, da se zruši cela soba. Vsak močen korak je ves oder zibal. In kadar se je začel zibati zastor, da bi nam zagrnil oder, pa je obvisel zdaj tu, zdaj tam. Tudi v tem seveda ne zadeva krivde Ljudskega odra, ki žal ne razpolaga z denarjem in s njegove predstave deloma deficitne, deloma le krijejo stroške. Zato ne more oskrbeti ne kulise in ne zastora.

Po končani predstavi se je zbralo več prijateljev našega prosvetnega dela in začelo razmišljati, kako temu od pomoči. Kajti Ljudski oder je po prvi svoji predstavi spoznal, da v danih razmerah ne more delovati in izjavil, da je ta predstava zadnja. Res je škoda dela, če ga ne moreš podati, kakor si ga pripravljali. Upamo pa, da se bo moglo najti kako rešitev iz teh neprilik in da bodo naši krogi v Mariboru storili vse, da omogočijo delovanje in napredek Ljudskega odra.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sreda, 10. novembra: MACBETH, tragedija. Red E. Četrtek, 11. novembra: Zaprtlo.

Petek, 12. novembra: SKOPUH, komedija. Red D. Sobota, 13. novembra: DOKTOR KNOCK ali TRUMF MEDICINE. Red B.

OPERA.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Sreda, 10. novembra: Zaprtlo. Četrtek, 11. novembra: TEREZINA, opereta. Premijera. Izven.

Petek, 12. novembra: NIZAVA. Red C.

Sprememba opernega repertoarja. Vsled obolenosti g. Betetto odprade današnja predstava Ševilskega brivca. Abonentni reda D. dobe predstavo v torek 16. t. m. Opera ostane danes v sredo zaprta in se vrši generalna za Terezino.

Knjige in revije

»De profundis«, najnovejša Gradnikova zbirka pesmi je izšla v založbi »Jug« v Ljubljani. Cena broširanemu izvodu Din 30.—, v celo platno vezano z originalno Jakcevo vinjeto Din 40.—. Naprodaj je v vseh ljubljanskih knjigarnah.

Naše dijaštvo

SVET SLUŠATELJEV NA NAŠI UNIVERZI.

Danes morda še ne moremo presoditi, kolike važnosti je bilo za našo »Almo mater« dejanje, s katerim so naši tovariši ustvarili SSLU, saj je bilo ustvarjeno nekaj, kar organizacijsko spada k univerzi in jo dopolnjuje.

Akademski omladina je integralen in glavni del na univerzi in SSLU je ta mladina dobila svojo instanco, ki jo čuva in zanjo dela, dela tudi takrat, ko univerza za njo ne dela ali po svoji tradiciji ne more delati. In zato je naloga tega Sveta, da v imenu akademikov podaja svoja mnenja in nasvete tam in takrat, ko je treba čuti tudi glas in razpoloženje slušateljev. Nadajte imamo mnogo vorašanj v življenju akademikov, v katere se uni-

verza kot taka sploh ne vtika, kar pa mora nujno dopolnjevati Svet slušateljev; predvsem so to vprašanja in problemi ekonomskega in socialnega značaja.

Univerza neposredno pripravlja — vsaj v večini slučajev — na življenjski boj v različnih stadijih, in vendar vidimo, da vrši to nalogo precej nepopolno in morda enostransko: zopet je naloga skupne akademske organizacije in instance, da dopolnjuje. Bdi naj nad sodobnimi problemi inteligence, pred katere bo v življenju vsak postavljen in na katere naj bi bil vsak inteligent pripravljen: za Slovence stoji v ospredju gotovo cela vrsta mednarodnih vprašanj, za katere za enkrat še nimamo smisla (internacionalni stik dijaštva in inteligence, pacifizem itd.).

Cesar ne da univerza, naj skuša pridobiti Svet. Pa nečemo govoriti tu o nalogah Sveta, dasi bi se tudi to dalo lepo nadaljevati; povdarjamo le še enkrat, da smo katoliški akademiki, in takega mnenja mora biti vsak resen akademik in vesel svoje dijaške instance na univerzi, ki nas bo v vseh važnih vprašanjih zastopala, varovala pravice slušateljev ter skrbela za njih dobrobit z vso odločnostjo. Upamo, da se bo tako življenje na naši univerzi zopet bujno razvijalo in nas čim popolneje pripravilo za poznejše, ko bomo kot voditelji med narodom ustvarjali.

Akad. Marijina kongregacija ima danes 10. t. m. svoji redni občni zbor. Začetek točno ob 20% v Akademskem domu. Prosim, pridite polnoštevilno! — Tajnik.

Spori

SPORTNE NOVICE.

De Reggija nam je ugrabila smrt. Ne bomo nič govorili. Sportnik ve, da mora ohraniti sportnika idealista v najlepšem spominu.

Tekma med Avstrijo in Švedsko na Dunaju se je ob navzočnosti 38.000 gledavcev končala z zmago Avstrijcev 3:1, »der schönste Länderkampf des Jahres«. V drugi polovici so bili Avstriji visoko nad Švedi, ki nikakor niso mogli vzdržati tempa. Druge igre: V Barceloni Evropa: Espanol 2:1, in Pragi Slavija: Viktorija iz Žižkova 7:1, Dunaj: Salzburg 7:0, Dunaj: Nižja Avstrija 5:0, FAC: WAC 4:1. Brezpomenbnih prijateljskih iger na Dunaju ne omeni, favoriti so bili vseskok premagani. V prvenstvu dunajskih klubov je položaj sedaj tale: BAC 15 točk, Admira 11, FAC 11, Simmering 10, Rapid 9, Wacker 8. Dalje Bologna: Torino 1:1, Cremona: Padova 0:2.

Maori so premagali moštvo Cardiffa 18:8 (8:8).

Suzana je izdala poseben seznam prvakov in vrvakov tenisa. Ga bomo priobčili.

Italijanski maratonski tek je dobil Ferris v 2:48:02. — Dva Indijanca sta pretekla 100 km v 9 urah in 37 minutah! — V Hamburgu je pretekel Harry Ruhne v šestih dneh 892,8 km! P. Lerch 876,1 km; dosedanji svetovni rekord Matull 854,8 km.

Haas, 67 kg težek, je obojerno sunil 133,7 kg: nov svet. rekord lahke teže. — Poročajo o izbornem kanadskem atletu Caoutie: pred sodniki je z desnico in z levo težno dvignil 63 kg, je z desnico potegnil 86 kg, sunil 102 kg, obojerno težno 114,5 kg, obojerno potegnil 110 kg, sunil 137 kg, od tal dvignil in se z njimi zbral 311 kg! — Rigoulot trenira že par mesecev boks in je za prva dva boja zahteval 300.000 frankov. Kdo mu jih bo dal, ko ga kot bokserja nihče ne pozna!

Dempsey je stavil velike vsote na Tunneyovo zmago. Kaj je to? Tunneya je izzval sedaj Sharkey.

Borg je plaval 400 y v 4:27.

Sestredno kolesarsko dirko v Genovi sta dobila Debaets-Thollembeek.

Bugatti bo prihodnje leto startal v dirki Indianapolis; avtomobile bodo napravili v Ameriki.

Med Berlinom in Londonom prometuje od 6. t. m. naprej ogromen aeroplan, ki porabi za pot 5 ur.

LAHKOATLETSKI PROPAGANDNI MEETING V PTUJU.

Dne 14. novembra t. l. ob 2 popoldne se bo vršil na prostoru SK Ptuj v Ptuju lahkoatletski propagandni meeting za vse verificirane in ne-verificirane člane klubov, ki so člani LLAP. Prijavnina za vsako disciplino je 10 Din, za stafeto 60 Din. Prijave sprejema g. Omar Samuda. Ptuj; telefon: Trgovska banka Ptuj, kjer se dajejo tudi vsa pojasnila. Zadnji rok prijav dne 13. novembra do 12. ure. — Tekmuje se po predpisih ILAS.

Teki se vršijo s handikapom, ki si ga pa pridržuje jurija. Proga, 400 m dolga, je posuta z ugaski ter ima 4 ostre nedvignjene zavoje. Stroški potovanja in prihrane se ne povrnejo. — Discipline: 1. Propagandna stafeta skozi mesto, 6 tekačev, 5 predaj (posamezne proge 120 do 180) ob 10 popoldne. 2. Ob 2 popoldne na igrišču. Tek na 100 m s handikapom, tekmovalci s handikapom se ne udeležijo predtekov. 100 m tek brez handikapa samo za nogometaše. Met krogle s poljubno roko. Skok v višino z zaletom. Met diska. Skok v višino ob palici. 3000 m tek stafeta s handikapom. Posamezne discipline se vršijo, ako se prijavi 3 tekmovalci. Spremembe sporeda si pridržuje jury. Za vsako disciplino sta dva častna znaka.

Naznanila

Družabni klub. — Izredni občni zbor se vršil v četrtek 11. t. m. ob 20 v Akademskem domu. Na sporedu volitve novega odbora, eventualno sklepanje o začasnem prenehanju klubovega delovanja.

Darovi

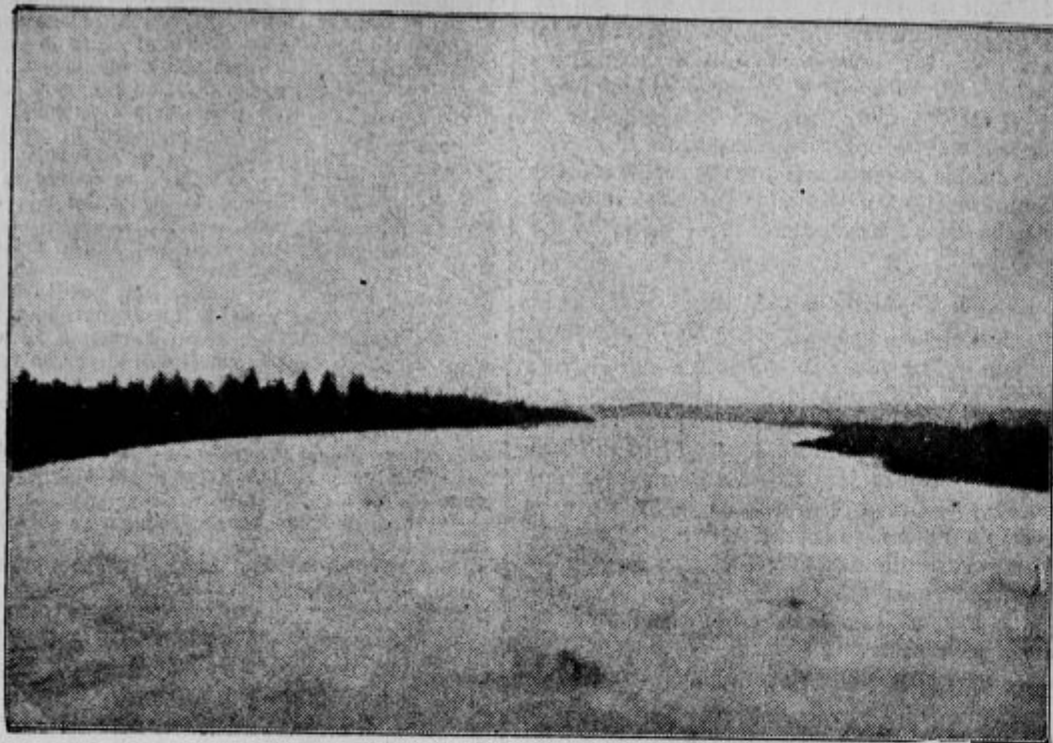
Za poplavljenec so darovali pri mestni blagajni v času od 30. oktobra do 6. novembra 1926: Verbaj, trgovina, Gospodetska cesta, 50 Din; Fr. Slamič, mesar, 200 Din; Ljublj. gradbena družba 50 Din; Mali Stuppan, Jurčičev trg 3, 50 Din; Ivan Šešek, mag. ravn. v pok., 100 Din; lekarnar Ustar, Sv. Petra cesta, 100 Din; Miroslav Urbas, Slomškova ulica, 100 Din; Franc Miklič, hotelir, Kolodvorska ulica, 100 Din; Zadruga prevoznikov v Lj. 500 Din; ing. Dukič, gradbeno podjetje, 100 Din; Krapež, restavratore, Kongresni trg, 100 Din; Oton Fetič, brivec, Šelenburgova ulica, 50 Din; Klimanek, kroj. mojster, 100 Din; Gjud, brivski mojster, ml., Kongresni trg, 100 Din; Gjud, brivski mojster, star., Kongresni trg, 100 Din. — Z darovi pod 50 Din skupaj 2410 Din. — Vsem darovalcem prisrčna hvala!

Podpornemu društvu slepih (Wolfova ul. 12, Ljubljana) so darovali: Dr. Kobal, Ljubljana, 40 dinarjev; neimenovani, Ljubljana, 10 Din; občinski urad Stari trg pri Raketu 100 Din; Učnik M., Dolič, 20 Din; županstvo občine Smlednik, 100 Din; neimenovana, Ljubljana, 100 Din; Anka Likuš, Ljubljana, 100 Din. — Vsem plemenitim darovalcem najiskrenejša hvala! — Odbor.

Poizvedovanja

Nasja se je mala usnjata torbica za svinčnike. Poizve se pri Ivanu Kunovaru, Stari trg 10.

Slike z vremenske katastrofe dne 30. oktobra 1926.



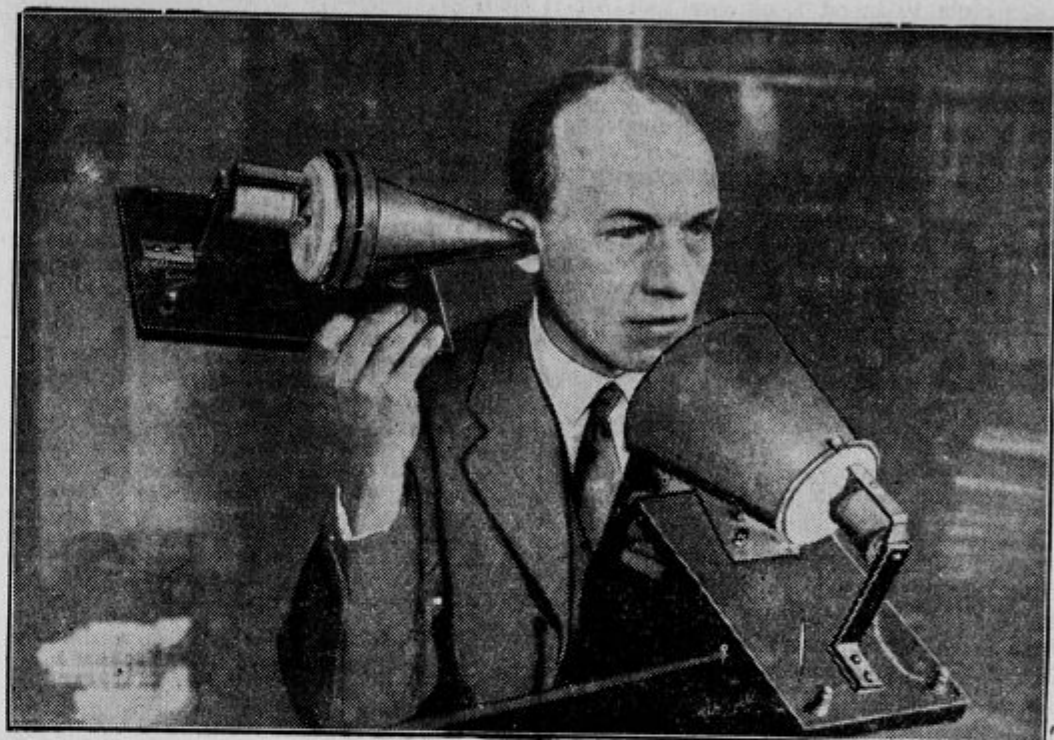
Pogled na Savo z železniškega mostu pri Črnučah.
Sicer razmeroma ozka struga je izpremenjena v pravi veletok.



Pogled na Savo z železniškega mostu pri Črnučah.
Voda je prestopila visoke bregove in zalila vso okolico.



Prvih šest kitajskih škofov-domačinov,
katere je dne 28. p. m. posvetil v Rimu sam sv. oče



K 50 letnici prvega telefona.
Pred nekaj meseci je minilo 50 let, kar je dobil Graham Bell patent za svoj izum. Naša slika
nam kaže prvi telefonski aparat.



Ministrski predsedniki

petih angleških dominionov, ki so
prispele k zadnji britanski kon-
ferenci v London. Od leve na
desno: Bruce (Avstralija), Mak-
kensie King (Kanada), Herzog
(Južna Afrika), Cosgrave (Irska).



K državljskim vojniam na
Kitajskem:

General Sang Kai Šek, bivši šef
kantonskih čet, ki je bil težko
ranjen.



G. Doumergue (na desni),
predsednik francoske republike
pri obisku avtomobilske razstave
v Grand Palais.

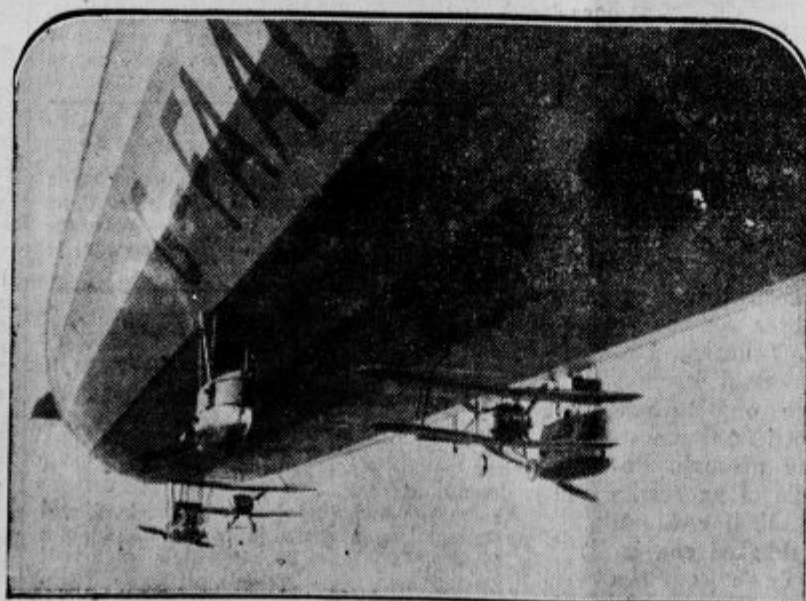
**Poravnajte
naročnino!**



Belgijska kraljevska rodbina,
ki je pred kratkim prisostvala poroki belgijskega prestolonasled-
nika Leopolda s švedsko princeso Astrid v Stockholmu.



Dr. Robinson,
ki trdi, da je vjel te dni, ko se
je Mars zopet jako približal
zemlji, brzojavko s te zvezde, o
 kateri nekateri trdijo, da je ob-
ljudena.



Zrakoplov, ki nosi aeroplane
je ena najmodernejših pridobitev na polju zračne tehnike.



Poročne slavnosti ob priliki ženitve sinov maroškega sultana,
medaljonu sin Ben Ghabrit, gospa Steeg, sultan in gospod Steeg.

Gospodarstvo

Na glavo postavljena valutna reforma.

Pred kratkim smo poročali, da je vlada dala izdelati v pariški kovnici 1 milijon zlatnikov po 20 Din (zlatih). Komisija, sestavljena iz članov Narodne banke in ministrstva financ je že odpotovala v Pariz, da prevzame prvo partijo izdelanih zlatnikov. Dalje je sklenilo finančno ministrstvo potegniti iz prometa vse stare avstroogrške dukate in jih nadomestiti z novimi jugoslovanskimi dukati. V sporazumu z Narodno banko bodo izdelani novi dukati v komadah po 4 in 1 dukat. Kovanje teh dukatov se je oddalo dunajski kovnici, ki je tozadevne modele že predložila finančnemu ministrstvu in Narodni banki.

Vprašajmo se ali nam je to potrebno oziroma na stanje, v katerem se nahaja sanacija naše valute. Če je že finančni minister mnenja, da bomo morali imeti v prometu zlatnike, potem sedaj gotovo še ni čas, da se iste izda. Izdajanje zlatnikov predstavlja brezdvomno zadnji akt vsake valutne sanacije in valutne reforme, ne pa prvi.

Vrstni red ukrepov v svrhu valutne sanacije je sledeči. Najprej je treba stabilizirati intervalutarni kurz dotične valute. Šele ko je valuta popolnoma stabilizirana, se mora potem zakona določiti bodočo fiksno relacijo med valuto edinic in zlatom. Treba je valorizirati z ozirom na to relacijo aktivne denarnoemisne banke, odpraviti vse devizne omejitve, omejitve o izvozu zlata, uvesti kovan denar iz srebra, in šele tedaj, ko ni nevarnosti, da bi med papirnim denarjem in zlatniki nastal kak ažijski, se more misliti na izdajanje zlatnikov. Pri nas pa nismo izvedli niti ene navedenih reform. Kakor ne moreš pričeti z gradnjo hiše pri strehi, tako tudi ne moreš pričeti sanacije valute z izdajanjem zlatnikov.

Čemu nam torej služijo ti zlatniki. Naši dinarski valutni ne morejo prav nič koristiti, v prometu ne morejo cirkulirati, dokler imamo poleg njih še dinarske bankovce, ki ne stojijo z zlatim denarjem v nikaki fiksni relaciji in to ne na papirju, še manj pa z ozirom na možnost zamenjave v zlatnike pri Narodni banki. Takoj, ko jih bo finančni minister izdal, bodo romali v skrinje in blagajne, kjer bodo predstavljali mrtev kapital, ki našemu gospodarstvu ne more prav nič koristiti.

Niti Anglija, ki je v Evropi kot prva zopet uvedla zlato valuto, se ni mogla odločiti, da bi naprtila Bank of England dolžnost vsakokratne zamenjave bankovcev v kovanem zlatu. Pač pa more v Angliji vsakdo pri blagajni Bank of England zahtevati v zamenjavo za gotovo večjo količino bankovcev suho zlato v blokih (Barrengeld). Isti način zamenjave je uvedla Holandija in ga namerava v kratkem uvesti tudi Nemčija.

Samo 20 dinarski zlatniki, ki bodo v kratkem izdelani v pariški kovnici predstavljajo vrednost 220 milijonov Din. Kako korist bi lahko imelo naše gospodarstvo, ko bi na pr. Narodna banka izdala na podlagi tega zlata za 220 milj. novih kreditov, ali pa da bi se ta kapital porabil v svrhu kreditiranja našega izvoza.

Sicer je res, da se nahajajo v južni Srbiji in v krajih ob albanski meji še vedno različni zlatniki v prometu, toda naša država bi imela dolžnost, da z vsemi sredstvi pospešuje uvažanje dinarskih bankovcev na mesto zlatnikov. Sicer pa je dinarski bankovec edno zakonito plačilno sredstvo in to bo tudi ostalo, ne glede na izdajo zlatnikov.

Anketa o vprašanju novega zakona o borzah. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo sklicuje za petek dne 12. t. m. ob 10 v svojih prostorih anketo, na kateri se bo razpravljalo o načrtu zakona o borzah, katerega je izdelalo ministrstvo trgovine in industrije.

Trboveljska premogokopna družba in italijanski kapital. »Prager Presse« in »Tagespost« poročata iz Dunaja, da je v preteklem tednu neki švicarski konzorcij v velikih množinah kupoval na dunajski borzi delnice Trboveljske premogokopne družbe, kar je povzročilo znaten dvig kurza teh delnic. Določeno se, da ima ta konzorcij, kateremu pripadajo italijanske tvrdke, že večino delnic v svojih rokah. Ni nam še znano, v koliko ta vest odgovarja resnici.

Propadanje sušskih pristaniških naprav. Zveza industrijev in lesnih trgovcev je naslovila pred kratkim na prometnega ministra apel, v katerem opozarja ministra na stanje, v katerem se nahaja »Aleksandrovo pristanišče«. Pomol tega pristanišča je prišel razpadati; na glavi pomola se je že nekaj velikih blokov odtrgalo in pogreznilo v morje. Če se pomol v kratkem ne popravi, se je bati, da se bo znatno zmanjšala možnost njegove uporabe, kar more imeti za posledico, da se bo promet dirigiral v večji meri na Reko in Trst.

Hipoteka na pohištvo. Ogrsko justično ministrstvo je parlamentu predložilo zakonski načrt glede hipotekarnega prava na pohištvo. Zakonski načrt določa, da more tudi pohištvo služiti kot zastavni objekt, če se zastavna pravica upnika vpiše v javni register. S tem se namerava omogočiti kapitalistično šibkejšim elementom najetje potrebnih kreditov. — Tudi v Avstriji se namerava uvesti sličen zakon.

Konsolidacija italijanskih letelič dolgov. Na inicijativno finančnega ministra Volpija je bil izdan zakon o emisiji 5% državnega posojila v svrhu prisilne konsolidacije državnih letelič dolgov v znesku 20 milijard lir. Eno, pet in sedemletni boni državnega zablada se bodo morali konvertirati v obligacije tega posojila po gotovemu ključu. Poleg tega bodo banke prisiljene, naložiti del razpoložljivega denarja v obligacijah tega novega posojila. V kolikor bo posojilo prislo državi denarna sredstva, bodo ista oddana Banki d'Italia, katere bo iz tega fonda dajala kredite industriji in poljedelstvu, ki se vsled deflacijske politike nahaja v težkočah. To »fascio-posojilo«, zvezano s prisilno konsolidacijo ogromnega leteličnega dolga smatra sam finančni minister Volpi kot enega najdržnejših finančnih manevrov.

Brezplačne železniške karte. Železniška uprava je imela na dan 1. oktobra t. l. 2.735.000 brezplačnih železniških kart v zalogi. V mesecu septembru se je izdalo 11.300 takih kart. V javnosti se upravičeno kritizira izdajanje brezplačnih železniških kart, ki v takem obsegu gotovo ni upravičeno. Po številu v zalogi se nahajajočih brezplačnih železniških kart ni pričakovati, da bi se izdajanje takih kart v doglednem času reduciralo, kajti železniška uprava v bodoče računa gotovo s povečanim izdajanjem takih kart, ki bi sicer z ozirom na dosedajšo porabo zadostovale za 20 let in 2 meseca.

Borza

9. novembra 1926.

DENAR.

Zagreb. Budimpešta 7.90—7.99, Berlin 13.475 do 13.505 (13.48—13.51), Italija 236.12—239.12 (241.49—243.49), London 274.696—275.496 (274.59 do 275.89), Newyork 56.53—56.73 (56.50—56.76), Pariz 182—184 (185.55—187.55), Praga 167.70 do 168.50 (167.60—168.40), Dunaj 800 (7.985—8.015), Curih 10.9125 (10.9275—10.9575).

Curih. Belgrad 9.145 (9.145), Pešta 72.5625 (72.72), Berlin 123.125 (123.30), Italija 21.65 (21.75), London 25.1425 (25.155), Newyork 518.50 (518.875), Pariz 16.9225 (16.95), Praga 15.37 (15.3675), Dunaj 73.15 (73.15), Bukarešt 2.875 (2.81), Sofija 3.74 (3.7425), Varšava 58.50, Amsterdam 207.3625 (207.40), Bruselj 72.20 (72.20).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.4875—12.5275, Kodanj 188.40—188.80, London 34.3525—34.4525, Milan 29.72—29.82, Newyork 708.45—710.95, Pariz 23.08—23.18, Varšava 78.25—78.75. — Valute: dolarji 706.50—710.50, lira 29.32—29.68, dinar 12.4775—12.5375, češkoslovaška kruna 20.9675 do 21.0875.

Praga. Devize: Lira 141.30, Zagreb 59.40, Pariz 109.55, London 163.45, Newyork 33.70.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 74 den., vojna odškodnina 380 bl., zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 194—198, Ljublj. kreditna 140 den., Merkantila 96—98, zaklj. 97, Prašedion

866—868, Kred. zavod 165—175, Strojne 85 den., Vevče 165 den., Stavbna 55—65, Sešir 104 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 76 bl., agrari 42.50 do 43.50, vojna odškodnina 323—324, kasa 323 do 324, nov. 323—325, dek. 326.50—327, Hrv. esk. 100 do 100.50, Kred. 100—102, Hipobanka 56—57, Jugobanka 95—96, Prašedion 865—867.50, Ljublj. kreditna 140—150, Srpska 190 den., Narodna banka 4250 den., Sečerača 420—427.50, Nihag 12 bl., Gutmann 240—260, Slavex 100 den., Slavonija 33—34, Trbovlje 320 den., Vevče 105 den.

Dunaj. Don.-sav.-jadr. 777.000, Zivno 745.000, Alpine 398.000, Graevitz 75.000, Kranjska industrijska 444.000, Trbovlje 418.000, Hrv. esk. 141.000, Leykam 122.000, Hip. banka 72.000, Avstrijske tvornice za dušik 230.500, Slavonija 41.500.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Hrastovi hlodi (za pilote), zdravi, ravni, premer na tanjšem koncu najmanj 20 cm, srednji premer 30 cm, dolž. 7 in 8 m, fco vag. Sušak, 2 vag., 550, 550, zaklj. 550. Bukova drva, suha, fco meja 23 den. Bukove tavole, 4% mm, od 10—30, media 22-23, fco vag. meja 1100 den. Testoni monte, fco vag. meja 520 den. Bukovi testoni testate: prava dolžina meter: 0.35, 0.71, 1.08, 1.45, 1.80, 2.51; za kubičiranje pa meter: 0.35, 0.70, 1.05, 1.40, 1.75, 2.45, fco vag. meja 440 den. Brusni les, od 2 m napr., z 10% od 1—1.90 m, od 10 cm napr. na tanjšem koncu, obeljeno, fco vag. nakl. post., 3 vag., 130, 140, zaklj. 130. Deske (smreka, jelka), 23 mm, 4 m, od 16 cm napr., media ca. 25. I. I., III., monte, ostrorobo, suho, fco vagon nakladalna post., 1 vag., 450, 450, zaklj. 450. — Zito in poljski pridelki: Pšenica bačka, 75-76, 2 odstot., fco nakl. postaja 295 bl.; pšenica, 73-74, fco vag. nakl. post. 290 bl.; koruza umetno sušena, fco vag. nakl. postaja 170 bl.; koruza nova, času primerna suha, fco 130 bl.; koruza nova, času primerno suha, za december, fco vag. nakl. postaja 135 bl.; koruza nova, času primerno suha, za januar, fco vag. nakl. postaja 140 bl.; činkvanti baranjski, fco vag. nakl. postaja 235 bl.; koruza nova v storžju, fco vag. nakl. post. 90 bl.; ajda prekmurska, fco vag. nakl. post. 380 bl.; praso prekmursko, fco vag. nakl. post. 230 bl.; rž, 71-72, 2 odstot., fco vag. nakl. post. 217.50 bl.; oves novi, fco vag. nakl. postaja 165 bl.; ječmen krmilni, 62-63, fco vag. nakl. postaja 170 bl.; ječmen krmilni, 63-64, fco vag. nakl. postaja 180 bl.; ječmen letni, 65-66, fco vag. nakl. post. 192.50 bl.; otrobi drobnj, fco vag. nakl. post. 125 bl.; fižol beli, 3-4 odstot. fco vag. nakl. post. 180 bl.; fižol rmeni, 3-4 odstot., fco vag. nakl. post. 180 bl.; krompir, fco vag. slov. postaja 135 bl.; laneno seme, fco Ljubljana 380 den.; laneno seme Podravina, fco Ljubljana 370 den.

Umetniška šola „Probuda“.

(Poslopje Tehniške srednje šole, Aškerčeva ulica.) IV. šolsko leto.

Umetniška šola »Probuda« otvori šolsko leto 1926/27 v ponedeljek, dne 15. novembra 1926. Pouk — za dame in gospode —, ki se je v letošnjem šolskem letu izpopolnil in razširil ter pridobil za to potrebne nove učne meštrokovnjake, se deli na sledeče oddelke:

A. Oddelek za figurarno risanje (glava, akt, draperija) s sledečimi predavanji: anatomija, tehn. risanje (geom. risanje, projekcijski nauk, perspektiva), oblikoslovje in umetn. zgodovina.

B. Oddelek za narodno dekorativno risanje (s posebnim ozirom na narodno ornamentiko) in pokrajinsko slikanje s sledečimi predavanji: tehn. risanje, oblikoslovje in umetn. zgodovina.

C. Oddelek za kiparstvo obsega vsa v kiparstvo stroko spadajoča dela od male do velike plastike, osobito: kompozicija, modeliranje po naravi, plastična ornamentika, stavbna plastika in dr., ter potrebna navodila za vlivanje v mavco. — Obiskovalci tega oddelka bodo imeli priložnost seznaniti se z obdelavo kamna in lesa, kakor tudi plastično izbeževanje — bodisi figuralne kakor ornamentalne — v raznih kovinah. Po potrebi se bo gojila tudi keramična plastika, polihromna raznega materiala itd. — Pouk vodi akad. kipar g. Ivan Jurkovič.

D. Oddelek za malo plastiko s posebnim ozirom na plakete in medalje, graviranje plastičnih negativov, ki služijo za pomnožitve. — Oddelek vodi medajler g. prof. A. Sever.

E. Oddelek za grafiko. V tem oddelku se bo gojilo predvsem radiranje v raznih tehnikah (radiranje s suho iglo, vvedenke na razne načine, mezzotinta itd.), lesorez (navadeu in večbarven) in po možnosti tudi druge spec. graf. tehnike. — Pouk se bo vršil v lastnem ateljeju umetnika-spejaldista, umetn. slikarja g. Hinko Smrekarja.

F. Oddelek za fotografijo. V tem oddelku se bo podučevala praktična fotografija za začetnike (dame in gospode), kakor tudi za one, ki so že

bavili a fotografijo in si žele v tej stroki izpopolniti. Teoretični pouk je v zvezi s praktičnimi vajami in ekskurzijami v svrhu fotografiranja. — Di-jakom, uradništvu, učitelstvu, častnikom in sportnikom ter ljubiteljem lepe narave se nudi lepa prilika priučiti se praktično fotografije. — Vodka tečaja g. Fran Vesel.

G. Oddelek za usnjerež in umetn. knjigovestvo. — Pri usnjerežu se bo med drugim posebno oziralo na figurarno in ornamentalno rez usnja ter barvanje, ki se uporablja pri albumih, pisalnih mapah, šatuljah, toaletnih predmetih, okraških pri pohištvi itd. pri knjigovestvu s posebnim ozirom na samostojne domače opreme knjige. — Poset tega oddelka se posebno priporoča vsem prijateljem umet. obrt. amaterstva na tem polju.

H. Tečaj za opisno geometrijo je v prvi vrsti namenjen učitelstvu, ki se pripravljajo za meštrsko-šolski izpit, kakor tudi dijakom srednjih in meštrskih šol. Namenjen je pa tečaj tudi onim, ki nimajo drugod v zadostni meri prilike do tega pouka. — Tečaj vodi prof. A. Sever.

V tekočem šolskem letu bodo vodili pouk sledeči gg.: figurarno risanje: Mirko Subić; narodno dekorativno risanje in pokrajinsko slikanje: Maksim Gaspari; kiparstvo: Ivan Jurkovič; malo plastiko, tehnično risanje, oblikoslovje in opisno geometrijo: Anton Sever; grafiko: Hinko Smrekar; fotografijo: Fran Vesel; usnjerež in umetn. knjigovestvo: Drago Vahtar; umetn. zgodovina: Davorin Volavšek.

Vpisovanje se vrši v sredo, dne 10. novembra in v četrtek, dne 11. novembra, vsakokrat od 18 do 19 ter v soboto, dne 13. novembra od 17 do 19 na Tehnični srednji šoli v pridihu, soba št. 3. (Vhod iz Gorupove ulice št. 10 čez dvorišče). — Pri vpisovanju se dobe vsa potrebna pojasnila, ti-čoda se pouka, razdelitev učnih ur in sprejemnih pogojev.

Umetniška šola »Probuda« v Ljubljani.

Glasba

Cerkveni koncert na Viču.

Plemenita je bila misel ljubljanskega zbora župnije Marijinega Oznanjenja prirediti koncerte v prid našim poplavlencem. Pred kratkim je zbor koncertiral v Škofji Loki in prošlo nedeljo v župni cerkvi na Viču. V Škofji Loki je koncert, kot je poročala kritika, baje prav dobro uspel v umetniškem in finančnem oziru: o koncertu na Viču naj sledi par besed.

Program je obsegal skladbe naših domačih cerkvenih glasbenikov razen ene točke Italijana Refice, ki je bil zastopan po svoji »Veri« iz njegove Missa regina Martyrum. Zbor je odpel največ skladb p. Hugolina Sattnerja, ki je tudi koncert dirigiral. Arijia »Prejubi je moj je najlepša točka iz njegovega oratorija »Assumptio«. Preveča je plemenita melodika, odela v preprosto pa učinkovito harmonijo. Motiv je priprost, spominja na Mozartov motiv »Qui tollis peccata mundi« v eni njegovih koncertnih maš. Spada pa arija po svojem ustroju, harmoniji, melodiki in melizmi v dobo klasicizma in nima z današnjim glasbenim čustvovanjem nič skupnega. Zbor »Češćena Kraljica« je pobožna zaupljiva molitev zemljanov iz istega oratorija. Skladba je učinkovita, v začetku homofona, nadalje mešoma polifona. Harmonično se giblje preveč v zmanjšanih septakordih. Ki so jih že romantiki pred Wagnerjem v tem smislu kot so uporabljeni v pričujoči skladbi izrabili v toliko, da se nam danes zde že brezrazni in preveč konvencionalni. Sv. Frančišek bi si za svojo 700 letnico želel mogoče druge, nove, bolj izrazite pesmice v proslavo. Ofertorij »Postula a me« ima plemeniti, kratak motiv, ki je v skladbi dobro porabljen, saj ga vsak glas prinese tolikokrat, da je res že prava postulat — vsiljivost in se zdi da skladba radi tega koleba semintja in ne more najti pravega viška. »Samo nje je lepa skladba, škoda le, da je motiv pri besedah »sami nje« malo preveč zaljubljen in tudi originalen ni, ampak že v uporabljen v Sattnerjevi nevidi »Glej nežni cvet«. Prav lepo se glasi mesto »moji mater« z znižano šesto stopinjo.

Naši novejši cerkveni skladatelji so bili pri koncertu manj številno zastopani. Premirova »Obhajilna« odkriva svojega očeta-mojstra. Ljudski motiv v melodiji je odel v bogate in harmonsko zanimljivo orgelsko spremljavo. Škoda, da je bil Premir zastopan samo po tej svoji skladbi. Kimovčev »Oče naš« in njegova »Večerna« kazeta polifonika v pravem pomenu besede. Njegov »Oče naš« je na sporedu skoraj vseh cerkvenih koncertov zadnjih dni, kar tudi povsem zasluži radi dosledne kontrapunktične, bogate, modulatorne, zdrave in naravne alteracije, hvaležne melodike. »Večerna« je pa enotna polifonska skladba, ki bi delala čast tudi velikim mojstrom tujih narodov. Hochreiterjev »Slava Mariji« in »Češćena Kraljica« sta najlepši in najzanimivejši skladbi njegovi v Planikah II. Zlasti srednji stavek v »Slava Mariji« združen s prvimi po terci in sorodnosti navzgor g—h) je učin.

Sir H. Rider Haggard:

37

Hči cesarja Montezume.

Zgodovinska povest.

Iz angleščine prevel Jos. Poljanec

Razum mi je veleval, da je najboljša, da čim hitreje utonem; sklenil sem, da niti plavati ne poskusim, temveč da se takoj pogreznem. Toda veselje do življenja je bilo presilno in čim sem se dotaknil vode, sem razprostrl roke in začel plavati ob ladji, v njeni senc, ker sem se bal, da ne bi de Garcia ukazal streljati v mene s puščicami in krogliami iz pušk. Ko sem tako plaval, sem ga slišal, ko je zaklel in rekel: »Ni ga več. To pot je dobro šlo, ampak za las je manjkalo, da se moje slutnje končno niso uresničile. Pah! Kako me straši pogled na tega človeka!« Zavedel sem se v svojem srečju, da ravnam prav nespametno; četudi bi me bili morskimi somi pustili na miru, bi vseeno plaval po tej topli vodi šest ur, osem, a navsezadnje bi moral vendarle utoniti; kaj bi mi koristili vsi ti napor? Vzlic takim mislim sem plaval počasi naprej; po vsej nesnagi in smradu s sužnji napolnjenega spodnjega dela ladje, mi je bila čista morska voda in dihanje čistega zraka kakor jed in vino, in čutil sem, da mi spotoma moči naraščajo. Sedaj sem bil gotovo že sto korakov daleč od ladje; dasi ko me na krovu ostali težko videli, sem še vedno slišal pluskanje vode, ko so metali sužnje s krova, in vpitje potapljačev, katere so bili žive vrgli v morje.

Dvignil sem glavo in se oziral po širnih vodah; v daljavi sem opazil nekaj, ki je plavalo po morju; začel sem plavati tja vsak hip pričakujoč, da me bo

konec, kajti v tistih morjih mrgoli morskih somov. Kmalu sem pripravil bližje in sem v veliko veselje spoznal, da je bil velik sod, katerega so vrgli z ladje in ki je plaval pokonci obrnjen po vodi. Dospel sem do njega, ga suval od spodaj toliko časa, da se je tako nagnil, da sem se ujel z roko ob zgornji rob. Spoznal sem, da je bil poln kruha in da so ga vrgli v morje zavoljo tega, ker je kruh smrdel. Teža tega smrdljivega kruha pa je delovala kot težina, ki je držala sod v ravnotežju, da je plaval v vodi pokonci. Prišlo mi je na misel, da bi bil nekaj časa varen pred morskimi somi, ako bi mogel priti v sod; samo nisem vedel, kako bi prišel vanj.

Ko sem tako ugibal, sem se slučajno ozrl nazaj; niti dvajset korakov daleč sem videl plavuto morskoga soma nad vodo, ki se je z vso hitrostjo bližala proti meni. Obšla me je groza, ki mi je dala moč in razum. Potegnil sem rob soda nizdol, da se je voda začela vlivati vanj, se oprijel z obema rokama, se vzdignil in uprl s koleni ob sod. Še danes ne vem, kako se je bilo pravzaprav zgodilo, ampak v naslednjem hipu sem bil v tem čolnu, ne da bi se bil posebno ranil; samo golenico sem si oprasnil. Dasi sem si s tem dobil nekaj čoln, je bil njegov položaj tak, da se je moral pogrezniti; poleg plesnjivega kruha in teže mojega telesa je bilo v njem tudi toliko vode, da se je rob soda le malo vzdigoval nad morskno gladino; če bi bilo prišlo še za eno vedro vode vanj, bi me ne mogel več nositi. V tistem hipu se je tudi plavuta prikazala prav v bližini in sem čutil, kako se je sod stresel, ko se je morskimi somi z gobcem zadel vanj.

Kakor nor sem pričel z obema romaka izmetavati vodo in ko sem nekoliko časa tako delal, se je rob soda vzdignil iznad vode. Ko se je bil vzdignil za nekaj palcev, se je som iznova prikazal na površini očividno razjarjen, ker mu je gotovi plen ušel tik

pred nosom; obrnil se je po strani in ugriznil v spodnji rob, da sem slišal, kako so njegovi zobje zahreščali ob lesu in železnih obročih, da se je sod nagnil in zasukal in pri tem zopet zajel vodo. Iznova sem jo moral izmetavati, vendar bi bil zgubljen; da bi bila riba ponovila napad. Ker ji les in železo ni dišalo, je za nekaj časa odšla; še več ur potem sem od časa do časa zagledal njeno veliko plavuto. Izmetaval sem vodo toliko časa, dokler sem jo mogel doseči s periščem: nato sem si sezul čevelj in jo ž njim izmetaval. Kmalu se je vzdigoval rob soda precej visoko nad vodo, vendar si ga nisem upal še bolj olajšati iz strahu, da se ne bi prevrnil. Sedaj sem imel čas počivati in pomisliti, da mi vse to prav nič ne koristi; navsezadnje sem moral v tem položaju vendarle poginiti bodisi vsled valov bodisi vsled žeje; in bridko sem obžaloval, da sem bil tako bojazljiv, ker sem si z vsem tem samo podaljšal trpljenje.

Začel sem moliti in sem prosil Boga, da mi pomaga; nikdar nisem molil tako goreče kot tisto uro in ko sem končal, me je obšel nek čuden mir in upanje me je navdalo. Po mojih mislih je bilo nekaj čudežnega, da sem se tekom nekoliko dni trikrat rešil v veliki nevarnosti; prvič se nisem potopil z ladjo, potem sem se rešil kuge in lakote na suženjski ladji, in sedaj, dasi morda samo za malo časa, pred krvoločnim žrelom morskoga soma. Zdelo se mi je, da vendar nisem utekel tem nevarnostim, ki so bile usodepolne za toliko drugih, samo zavoljo tega, da bi koncem koncev bedno poginil, in v svojem obupu sem začel upati, ko je vsako upanje že bilo nesmiselno; ne morem pa reči, ali mi je bila ta rešitev poslana od zgoraj, ali je bilo samo tako, da sem bil takrat toliko živ, da nisem mogel verjeti, da me čaka bližnja smr!

Priporočamo LUDSKO KNJIZNICO (jugoslovanska knjižarna v Ljubljani): 19. zv. J. O. Curwood, Kazan, veliki pes. Kanadski romani. 18 Din. vezan. 30 Din. — 20. zv. Ed. About, Krili gora. 18 Din. vezan. 30 Din. — 21. zv. H. R. Haggard, Jutani zveča. 30 Din. vez. 40 Din. — 22. zv. Otloha kaplana. Popolnopravni okoli sveta. Roman v treh delih. 48 Din. vez. 58 Din.

kovit in blesteč. Druge njegove pesmi v isti zbirki se zde nekatere harmonsko preveč prisiljene in ne naravne, kar velja v orgelskem partu tudi o proizvajani »Češena Marija«, kjer je harmonija kljub vsem modulacijam in alteracijam v zgornjem glasu skoraj vedno koleba med ces in b. Bunc je homo novus, ki se pa je s svojo »Spomni se dobro vpe-
ljaj. Harmonsko priprosta, le v srednjem delu kratko imitatorična skladba je učinkovita zlasti radi deklamacije. Italijan Refice je kontrapunktik, ki zna en motiv dosledno izvesti. Njegova »Vera« je učinkovita skladba, ki pa včasih le preveč prote-
žita solo-partije in unisono stavke, orgelski part pa tudi ni ravno preveč ambiciozen. Na nekate-
rih mestih nas je iznenadila sunkovita, našim uše-
som manj domača deklamacija. Navrženi »Evhari-
stični tronc Sattnerjev nas radi svoje popularnosti ni iznenadil.

Dasiravno je bil spored koncerta zajemljiv, nas vendar ni zadovoljil. Slišali smo preveč znanih pri liturgiji tolikokrat petih skladb, da smo si za-
želeli drugih, res koncertnih in ne vsakdanjih pesmi. Priprosti ljudje slišijo te skladbe na Viču nedeljo za nedeljo, da niso odnesli domov skoraj prav nič novih vtisov; glasbenik, ki je slučajno izvzoč, si pa misli: kje v glasbeno manj razv-
jenem kraju bi s tem sporedom šlo, na Viču se je manj posrečilo. Če se že priredi koncert, naj se
nudi poslušavcem res nekaj umetniško visoko slo-
ječega, novega, ševda tudi lajikom v glasbi užit-
nega. Saj imajo naši cerkveni skladatelji, kakor znano, veliko lepih skladb v rokopisih, pa jih radi razmer ne morejo izdati. Če zbori, ki gojijo pesem posegajo po takih proizvedih in na ta način flori-
rajo, zakaj ne bi tudi cerkveni?

Proizvajanje! Zbor je dobro izžolan, glasovno sorazmerno zaseden, do pičice pokoren dirigentu. Saj je pa tudi prepotrebno, ker danes, ko slišimo na deželi včasih vzorne zборе, naša prestolnica mora vedno s časom naprej, če hoče biti tudi v cerkve-
nem petju vzor in vzgled zborom po deželi. Zdi se pa, da zboru, ki je koncertiral, manjka poleta. Vse je bilo nekako zavlečeno, vse v istem tempu, di-
namika je prišla le redko do veljave. Ali res pri cerkvenem koncertu in sploh pri cerkveni pesmi ni umesten vzorni crescendo in dimimendo pri po-
smeznih frazah in nele pri poedinih besedah? Zbor polaga preveliko važnost na besedni povdar in premalo vpošteva glasbeno stavčni. Kaj mi po-
pomaga n. pr. vse preostro, prisiljeno poudarjanje pri besedi »Marija« na i, če pa ne vemo, kje je za-
četek, višek in konec glasbene fraze. Danes, ko nam je vendar vsem jasno, da je dobro fraziranje potrebno za učinkovitost sleherne skladbe, bi želeli zboru več tozadevne šole. Tenori in basji so bili mestoma preveč vsiljivi, zlasti pri »Veric« so se
zdeli večkrat celo zadirčni. V splošnem je bil zbor glede nastavka v dobrih rokah in je v tem oziru lahko šola skoraj za vse zборе. Saj vemo, da se povsod polaga premalo pozornosti na pravilni, zdravi, resonančni mehak nastavek in skoraj pri vseh naših zborih slišimo, zlasti pri moških gla-
savih onega trdega, kričavega, brezresonančnega in higijensko škodljivega. Ševda mora biti dirigent sam dobro podkovan v fiziologiji, da zamore na to opozarjati svoj zbor. Pogrešali smo pri petju tudi pravilne in enotne izgovorjave slovensčine. Danes vendar vsi vemo, da se končni l izgovarja kot mehki v in ne kot špičast in nepravilni l. Zbor v tem oziru ni dosleden; včasih se mu je posrečilo — ali zavestno ali spontano — ne vemo, po večini pa ne.

Orgelsko spremljanje je bilo korektno, pogre-
šali smo večkrat bolj peštre registracije; saj so vendar ogle na Viču glede registrov precej bogate, zakaj jih ne bi izrabili? Pedal, ne vemo, ali ne od-
govarja ali je premalo šestnajstčevljskih registrov, ker včasih je manjkalo tozadevne kremenite pod-
lage. Pripomniti je tudi potrebno, da koncert ni bil popoln. Cemu imamo v naših cerkvah kraljico glasbi — orgie, če jih tudi — in to velja posebej o cerkvenih koncertih — samostojno ne pokažemo? Pri liturgiji je to včasih nemogoče. Imamo pri nas Ljubljani tudi orglavca — virtuozu, ki bi lahko

in mogoče tudi drage volje s samostojnimi orgel-
skimi komadi spopolnil tozadevno vrzel, ki smo jo vsi čutili.

Objiskan je bil koncert srednje dobro. — C. D.

NAPRODAJ

4 železni VOZIČKI

za glino (Normal Mulden-
kipper) in 2 vozička za
opeko (Plateauwagen), s
kolesi za železniški tir.
Naslov v upravi: št. 7749

Iščejo se podzastopniki za prvovrstno znamko

ležišč (Gugellager)

v sledečih mestih: Ljubljana, Celje, Maribor, Split, Šibenik, Dubrovnik, Sušak in Varaždin. — Pred-
nost imajo oni, ki morejo za event. komisijsko
skladišče nuditi bančne garancije. — Ponudbe naj
se pošljejo takoj na oglasni zavod

»Jugoslov. Rudolf Mosse d. d.«, Beograd,
Terazije — pod šifro: »Kugellager 2814«.

Za krojače!

Izšla je
nova, velika.

Knjiga krojaštva

za samouke v prirobovanju. III. izdaja
v slovenskem jeziku. — Vsakemu krojaču ne-
obhodno potrebna, ker vsebuje vse, kar mu
treba vedeti. Opis knjige se dobi brezplačno pri
A. KUNC, LJUBLJANA
Gosposka ulica 7

Preproge

linoleum, posteljni vložki, 3 del. žimnice 320 Din, —
otomani 750 Din, — blago za pohištvo 60 Din, —
gradl za žimnice 32 Din, — šifone 10 Din, — mo-
lino 8 Din, — rjuhe 26 Din — meter, zavese, po-
steljne in namizne odeje, perje, žima, morska
trava, vsakovrstne blazine, pernice, kakor blago
za posteljno in tapetniška dela po izpod kon-
kurenčnih cenah pri

KARL PREIS — MARIBOR

GOSPOSKA ULICA 20.

Pošiljatelj po pošto in železnico — cenike gratis.

Parni mlin in žaga naprodaj

Mlin obratuje s štirimi kamni, trijerjem ter sto-
pami. Zadostna mletev je zagotovljena. Žaga ima
venecijanko ter krožno žago. Nahajajo se v oko-
lici hrastovi ter jelovi gozdovi. Poleg obrata je
stanovanje za eno družino, hlev in shramba za
žito. Pripravljen je za električno razsvetljavo.
Odda se tudi ves nakupljen les ter obilno orodje
za mlin, žago in lokomobil. Event. se odda vse
skupaj v NAJEM. — Pojasnila daje

ANT. PORENTA, župnik, Hinje, p. Struge.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 9. novembra 1926.

Višina barometra 308,8 m

Opazovanja	kraj	čas	Baro- meter	Toplo- ta v C°	Rel. vlažn. v %	Vetar in brzina v m	Obla- nost 0—10	Vrsta padavin		Najvišja temp.	Najnižja temp.
								ob opazovanju	v mm dež		
Ljubljana (dvorec)		7	755,6	10,5	96	mirno	10	dež	8,0		
		8	755,6	11,4	97	N 1	10	dež			
		14	756,7	17,9	65	SW 7	10				
		21	760,1	16,3	75	SW 1	5			18,2	10,0
Maribor			754,6	13,0	76	SE 9	10	dež		17	12
Zagreb			756,7	13,0	96	ESE 5	10		2,1	17	11
Belgrad		8	761,6	12,0	71	ESE 5	5	po dežju	3,0	17	11
Sarajevo			761,2	17,0	73	S 5	10		5,0	15	14
Skoplje			766,8	5,0	90	mirno	6			19	1
Dubrovnik			763,0	20,0	88	S 13	8		14,0	20	20
Split			760,2	18,0	84	SE 13	10	morje zm.		19	17
Praga		7	761,1	5,0	—	SW 1,5	10	megla	0,3	12	3

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Dunajska vremenska napoved za sredo, dne 10. novembra: Večinoma oblačno, deloma pa-
davine, malo hladnejše, močni zapadni vetrovi, pozneje zboljšanje vremena.

Povprečni barometer nižji ko včeraj za 0,4 mm



V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in
znancem pretresljivo vest, da je naš nepozabni, iskreno ljubljani oče,
stari oče, tast in stric, gospod

Ivan Zupančič

tovarnar mila in hišni posestnik

po daljši, mučni bolezn, v torék, dne 9. novembra t. l. ob 2. uri zjutraj v 66. letu
svoje starosti, nenadoma, bogaudano preminul.

Pogreb dragega pokojnika se vrši v četrtek, dne 11. novembra 1926 ob
pol 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Kersnikova ul. 3, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 9. novembra 1926.

Žalujoči ostali.

Brez posebnega obvestila.

KONTORISTINJO

z večletno dobro prakso,
veščo vseh pisarniških
poslov, z znanjem jezi-
kov, strojepisja in steno-
grafilje, iščemo. Lastno-
ročne dopise je poslati
na: »HERA«, stavb. reg.
zadr. v Ljubljani, Dalm-
tinova ulica 11. 7727

AKADEMIK

išče instrukcij ali druge-
ga postran. zasluzka. —
Ponudbe pod: »Vesten«
na upravo lista. 7735

FRANCOZINJA

poučuje francoščino. La-
hka metoda. — Ponudbe
pod: Francozinja upravi.

Kmetško 18 letno DEKLE
išče službe, najraje k
otrokom. — Poizve se na
Karlovski cesti št. 5/L

Šivilja

išče mesta za
šivanje po hi-
šah v popoldanskih urah
proti oskrbi. — Naslov:
KROJNO UČILIŠČE na
Starem trgu št. 19.

15 let stara deklica,

sirota brez staršev — s
6-razr. osnovne šole, išče
mesta kot učenka v trgo-
vini ali pri šivilji, kjer
bi imela vso oskrbo. Po-
nudbe prosi na upravo
lista pod šifro: »Milka«.

ABSOLVENT

Zadružne trg. šole in ob-
enem trgov. pomočnik,
vojaščine prost, prosi za
sprejem v službo, najsibo
za potnika, pomočn. trg.
ali pa za prakticiranje v
knjižgovodstvu. Dopise je
nasloviti pod: »Marljev«
7751 na upravo lista.

BLAGAJNIČARKO

dobro računarko, večšo
strojepisja, samost. slov.
in nemške koresponden-
ce, sprejem. Nastop s
1. dec. — Ponudbe upravi
pod: Blagajničarka 7734.

Opravitelj

starejši, zmogčen mož, sa-
mec, samo z najboljšimi
spričevali ter navedbo
referenc v ponudbi. SE
IŠČE k večjemu posevstvu
(vinogradi, njive in tra-
vniki). — Pismene ponud-
be na RAISER, Maribor,
Slovenska ulica št. 38;
osebno predstavljanje pa
pri NIEFERGAL, Mari-
bor, Koroška cesta št. 1.

Tvornica soda - vode

kompletna in zaloga
pive v jako prometnem
mestu brez konkurence.
se takoj ugodno proda.
Stanovanje na razpologo

Pismene ponudbe ali infor-
macije uprava lista »Slove-
nec« v Mariboru.

KROJAČNICA

»Vzajemna pomoč«
r. z. z. o. z., Šentpeterska
vojašnica, sprejme takoj
več dobro izurjenih kro-
jaških POMOČNIKOV za
delo v konfekciji in po-
meri. Več se poizve v
št. Peterski vojašnici —
soba št. 10, pritličje, levo.
Prednost imajo vojni
invalidi.

NOVA HIŠA (vila)

6 sob z gostilno in trg.
lokal, gosp. poslopje, vrt
in 2 orala zemlje, na pro-
gi Poljčane — Konjice, se
proda z inventarjem za
75.000 Din, potrebno sa-
mo 40.000 Din. — Naslov
da BREZNIK — CELJE,
Dolgorpolje 1. 7745

LEPO POSESTVO

pri Pristavi, 8 oral njive,
trav, sadje, vinograd, hi-
ša, gospod. poslopje, se
proda za 34.000 Din. —
Naslov pove BREZNIK —
Celje, Dolgorpolje št. 1.

Panorama - Aparat

za 25 oseb, 4 m premera,
14 m obsega s 25 elektr.
lučmi, se proda za 35.000
Din. — BREZNIK, Celje,
Dolgorpolje 1. 7747

Večji lep LOKAL

primeren za pisarno ali
ordinacijo, se prevzame,
event. v družbi kot so-
najemnik ali podnajem-
nik; v ta namen se išče
interesa v lokal. Po-
nudbe na upravo pod:
»Centrum Ljubljane«.

Naprodaj

2 blagajni, 1 decimalna
tehnična za 1000 kg in
20 zelo dobro ohranjenih
vinskih sodov od 300 do
700 litrov. Naslov pove
uprava pod šte. 7750.

Prvovrstno delo, Zmerne cene, To je naše geslo!

KNJIGOVEZNICA K. T. D.
Čitalnica in Ivrnica
poslovnih knjig
v Ljubljani, Kopitarjeva ul. 6/II

Naprodaj

stavbni les, stara okna,
apno itd. po ugodni cen.
Naslov v upravi »Slo-
venca« pod številko 7608

Vsakovrstno

zlatu kupuje
po najvišjih cenah
Črne, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Štampilje

S. PETAN, Maribor.
Nasproti glav. kolodvora.

Prodasta se

2 OMNIBUSA za konj-
sko opremo po nizki ce-
ni, in 1 nov KOLESELJ.
— Jožef Peterca, kolar-
stvo, Koseze p. Ljubljani.

GOSTILNA

dobro idoča, naprodaj z
inventarjem in posest-
vom, obstoječim iz treh
hiš, vrta in dvorišča, z
večjo njivo v centru
industrijskega kraja, pri-
pravno tudi za zalogo
vina ali mesarijo, z elekt.
lučjo in vodo v hiši.
— Naslov v upravi »Slo-
venca« pod številko 7598

Volno in bombaž

za strojno pletenje in
vsakovrstna ročna dela
dobite po najnižjih cenah
v veliki izbiri pri Karlu
PRELOGU — Ljubljana,
Stari trg št. 12 — in
Židovska ulica št. 4.

Stavbne parcele

se odadajo takoj na le-
pem, suhem, peščenem
terenu ob Linhartovi ul.
in za Bežigradom. Vpra-
šati: »HERA«, stavbna
reg. zadruga z om. zav.,
Ljubljana. 7676

V najem se odda

velika kmetija s hišo in
gospod. poslopjem, z do-
bro obdelanimi njivami
in travniki, po dogovoru
tudi z živino, za več let.
— Natančnejše se izve pri
lastnici v Žirovnici št. 27.

SANKE male in športne
za Miklavževa darila iz-
deluje najbolje Potrebujes
Alojziji, kolar, Vrhnika.

NOVA HIŠA naprodaj

z gosp. poslopjem, v bli-
žini Viča. — Poizve se v
Kozarjah št. 3. 7732

Nudim 30%

čistega dobička za PO-
SOJLO 50.000 Din. —
Ponudbe na upravo lista
pod »Bodočnost«.

Kje se najbolje kupi, je brez dvoma znano!

,Pri Nizki cen' Ign. Žargi
Ljubljana, So. Petra cesta

Priporoča veliko izbiro potrebščin za krojače in šivilje.
Velika zaloga raznih nozavie, modnih, volnenih, ter
raznega moškega, damskega in otroškega perila ter
volnenih jopie, čepie i. t. d. — Razna vezanina, svile
samovence i. t. d. Po priznani znižanih cenah!

Zahvala.

Za vse dokaze iskrenega sočutja povodom bolezn in smrti
našega srčno ljubljeneega, nepozabnega soproga, očeta, brata,
svaka in strica, gospoda

Ignacija Guzelja

posestnika, gostilničarja in trgovca v Škofji Loki

izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancem
našo najsrčnejšo zahvalo.

Posebej pa se zahvalujemo g. okrožnemu zdravniku dr. L.
Hubadu za požrtvovalno zdravljenje in skrb, ki jo je izka-
zoval dragemu pokojniku, istotako g. primariju dr. Jenkotu,
preč. g. župniku dr. L. Arneju, preč. oo. kapucinom, oso-
bito preč. g. gvardijanu in vsem drugim preč. gg. duhovnikom.
Najiskrenejša naša zahvala veleocenjenemu uradništvu, g. županu
I. Hafnerju in občinskim zastopnikom, gasilnemu društvu z
godbo, Katoliškemu izobraževalnemu društvu z zastavo in pev-
skemu zboru, vsem darovateljem krasnih vencev in cvetja kakor
tudi vsem cenj. meščanom in udeležnikom iz okolice, ki so spre-
mili dragega pokojnika tako množtevno na njegovi zadnji poti.
Vsem naša tisočera zahvala!

Škofja Loka, dne 7. novembra 1926.

Žalujoča soproga in otroci.